در علیه ده غلطه ده (آره ولك) غزته سی اداره خانه سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Les annonces sont reçues à la Direction du Journal "AREVELK" Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական եւ Քաղաքական

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 Ղ.
» » »	վեցամսեայ	70 »
» » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆրք.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փարայի փոլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոլը 100 դրուշի հաշուով:

Ծնդական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վճարուի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի Խմբագրատան:

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

ՆՈՐԻՆ ՏԷՐ ՊԱՊԱՆԵՐԸ

Իզմիրցի ազգային մը՝ Պ. Էլմասեան, կը հերքէ Պուրնապաթի ակնոցին յարուցած գործին մէջ քահանայի մը մասնակցութեան ենթադրութիւնը՝ ու բովանդակ յանցանքը կը վերագրէ ժամկոչին՝ որ ակնոցին ոսկի ըլլալէն աւելի՝ տարեկանները խոշոր ցուցնելու հանգամանքէն հրապուրուած, «վասն ի վերուստ» ըրեր է զայն, առանց գոնէ պահ մը խղճին հետ խորհրդակցելու։

Շիտակը պատճառ մը չունիմ Պ. Էլմասեանի անկեղծութիւնը տարակոյսի տակ ձգելու, ոչ ալ նաեւ ստուգութիւնը այն տեղեկութեանց՝ որոնք Արեւելքի հաղորդուած էին նախապէս, և որոնց արձագանգ եղած էի նախորդ շաբթուան «Աջ ու Ձախ»ովս։ Բնականաբար այդ երկու donnée-երն ալ չեն կրնար ստոյգ ըլլալ. մէկը սխալ է անշուշտ, թէեւ այս պահուս անկարելի է հաստատել թէ ո՛րն է այդ մէկը։ Բայց անկախաբար այդ խնդրէն՝ կրնամ դիտել տալ թէ քահանայական նմանօրինակ պճրկուած կնճիռներու առթիւ քիչ չէ՛ որ ժամկոչներ նոխազ քաւութեան եղած են՝ առանց նոյն իսկ պզտիկ յանցանք մը ունեցած ըլլալու։ Օրինակի համար, աչքի առջեւ բերէք եկեղեցիին մէջ գործուած գողութիւն մը. եթէ երբեք քահանան ու ժամկոչը միայն կը պառկին տաճարին մէջ կամ կիցը, կը կարծէ՞ք որ եկեղեցականները առաջինին վրայ կասկածին. չէ՞ մի որ Աստուծոյ մարդն է անիկա. ու ժամկոչը կը դատապարտուի՝ մինչդեռ քահանան, — բուն իսկ հեղինակը գողութեան, — «անդորր սրտով ու խաղաղ հոգւով» կը վայելէ իր յափշտակածը, անէծք մըն ալ ինք կարդալով խեղճ ժամկոչին գլխուն։

Եւ այս այսպէս է այն ամէն խնդիրներուն համար՝ որոնց մէջ քահանան ստորադաս մը ունի իրեն հետ. հարիւրին հարիւր այս վերջինը զոհ կ'երթայ, և յանդիմանութեան տարափի մը տակ կը ճամբուի՝ առանց շատ հեղ եղածէն բան հասկցած ըլլալու։ Գրաշարներուն պէս են խեղճերը. — քննադատութիւնը ո՛ և է գործի մը սխալները մատնանիշ ընելուն պէս, մեղքը գրաշարներուն վիզէն կը կախեն, ու մէկը չի մտածեր թէ հեղինակը՝ իր աշխատասիրութիւնը վերջնական ձեւի մը տակ առնելէ առաջ պարտ է ուղածին չափ փորձ կարդալու, ուզածին չափ սրբագրութիւն ընելու։

* * *

Պուրնապաթի այդ գողութեան խնդրին ամէնէն հետաքրքրական կողմն է ինծի համար նամակ մը՝ որ այսօր իսկ ձեռքս կը հասնի։ «Թունդ կղերասէր»ին մէկը, — գոնէ այդպէս ստորագրած է, — որ կ'երեւայ թէ կը գայթակղի եղեր քահանաներու մասին հրատարակուած ամէն անպատշաճ տեղեկութենէ, Պ. Էլմասեանի նամակը առիթ բռնելով թուղթի կտորի մը վրայ շարեր է կարգ մը յիմարութիւններ՝ որոնցմէ հետեւեալ մասը կ'արտագրեմ հոս. —

«... Աւելի ներկայացած աւեն չէք վարանիր բնաւ երբեք ձեր սայրասուր գրիչը եւս առաւել սրելու քահանայական պատկ. դասուն դէմ. բայց մտադիր կ'ընեմ որ կղերը դուն ուրեք յանցաւոր կը լինի, զոր օրինակ Պուրնապաթի Արժ. քահանան՝ որ ակնոցը չէ գողցեր այլ ժամկոչին գրպանէն ելեր է. և ոչ թէ Տէր Հօր գրպանէն, ինչպէս յայտարարած էիք։ «Մնաց որ շատ գէշ բան է մեր եկեղեցականութեան արատ բերող այդ կարգի արարքներ ի լուր հանրութեան հրապարակի վրայ հանելը. կղերին պատիւը կ'աղարտուի, կղերին անունը ցեխաթաթաւ և տղմալոյդ (?) կը լինի, որով և համօրէն ազգին առջեւ կղերին ազդեցութիւնը կը բեկանի. և արդարեւ ջերմեռանդ հասարակութիւնն կ'ուծանայ....» —

Եթէ երբեք այս «Թունդ կղերասէր»ը միակը ըլլար իր տեսակին մէջ, չիտակը չպիտի փորձուէի իր այդ անհեթեթ տրամաբանութիւնը հրապարակելու. դժբաղդաբար միակը չէ, և այսօր դժուար չէ գտնել բաւական պատկառելի թիւ մը իրեն պէս մարդոց, որոնց աչքին եկեղեցականներու արարքները, — ըլլան այպանելի և մինչեւ իսկ եղեռնական, — պէտք է նուիրական մնան մամուլին համար, ու բնաւ չծանօթացուին ընթերցողներուն։ Այսպէս, — կ'ըսեն, — կղերին պատիւը անարատ կ'ըլլայ, և հաւատացեալ ժողովրդեան վստահութիւնը կը վերնայ անոր վրայէն։

Բայց ինչո՞ւ։ Երբոր քահանայութեան մէջ սպրդած ցեց մը մատնանիշ կ'ընենք, կը թուենք իր արարքները և հանրութիւնը կը զգուշացնենք անկէ՝ սխա՞լ ըրած կ'ըլլանք։ Կղերին պատիւը ոտքերնուս տա՞կ առած կ'ըլլանք երեւան հանելով այն տեսակ զեղծումներ, այն տեսակ անբարոյականութիւններ, այն տեսակ ստորնութիւններ ու քսութիւններ՝ որոնք եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ կը գործուին։

Անոնք որ այդ տարբերութիւնը կը հանեն մեզի դէմ, թող անգամ մը աչքի առջեւ բերեն բոլոր այն խայտառակութիւնները որոնց այս վերջերս հեղինակ հանդիսացան կարգ մը եկեղեցականներ, ու մտածեն թէ առոնց ծածկուելուն, առոնց անպատիժ մնալուն մէջ կղերին պատիւը նուա՞զ անաղարտ կը մնար՝ քան անոնց համար պատիժ մը սահմանուած պարագային։ Ո՛ եւ է հասարակական մարմնի մէջ, — ինչպէս է եկեղեցականութիւնը, — անարժան տարրի մը գոյութիւնը երբեք անպատուութիւն չի կրնար բերել նոյն մարմին, որչափ ատեն որ գործուած զեղծումը կամ յանցանքը օրինաւոր ու արդար եղանակով մը պատժուի։ Եւ եթէ երբեք լրագրութիւնը մատնանիշ կ'ընէ այդօրինակ զեղծումներն ու յանցանքները, անոնց մասին ըլլալիք ենթադրութիւնները փութացնելու համար է միայն, և ոչ ուրիշ բանի։

Ու կը կարծեմ թէ այդպէս ընելով՝ լրագրութիւնը շա՛տ աւելի հոգածու գտնուած կ'ըլլայ կղերին պատուին ու ազդեցութեան՝ քան այդ «Թունդ կղերասէր»ներն ու իրենց նմանները. — Ձախլիկ մարդիկ՝ որոնք արցունք չինեմ ըսելով աչք կը հանեն....

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

ՍՈՂՈՄՈՆԵԱՆ ՏԱՃԱՐԸ

Երբ Երուսաղէմի նուիրական անդերն ու պատմական վայրերը կը նկարագրէինք Արեւելքի այս սիւնակներուն մէջ երբեք մեր միտքէն չէր ելած ծանօթացնել մեր ընթերցողներուն՝ նա՛և Սողոմոնեան գեղապանծ տաճարը՝ որ հիմայ Haremը cherifը կը կոչուի. հիանալի չէնք մը՝ Ս. Երկրի հոյակապ շէնքերուն մէջ վեհաշուք՝ որ կը բարձրանայ Մօրէա լերան վրայ՝ Երուսաղէմի արեւելեան կողմը։

Ձի՛ւ Ս. Երկրի ուխտաւոր մը, կամ, այցելու Եւրոպացի մը՝ որ չայցելէ այս պատմական հաստատութիւնը ու չօգտուի այդ նուիրական վայրին վրայ՝ որուն դուները, բացի Ռամազանի և ուրբաթ օրերէ, բաց են բոլոր քրիստոնեաներուն համար, շնորհիւ բարեհաճ արտօնութեան մեր Օգոստափառ Սուլթանին։

Նկարագրելէ առաջ այս հետաքրքրական հաստատութիւնը, հարկ կը համարինք համառօտ ծանօթութիւն մը տալ Մօրէա լերան անցեալին վրայ։

Աստուած այս լեռը ընտրած էր, կարծես, իր նախասահմանեալ խորհուրդներուն իբրեւ գործադրավայր։ Աւանդաբար կ'ըսեն թէ՝ Աբրահամ այս լերան վրայ պատրաստուեցաւ զոհել Աստուծոյ՝ իր Իսահակ որդին։ Դաւիթ՝ իր ժողովուրդին ազգահամարը ընելու ատեն աստուածային բարկութիւնը իր վրայ հրաւիրեց՝ որ ատեն երկնային պատուհաս մը՝ երեք օրուան մէջ ջնջեց, սպառեց եօթանասուն հազար մարդ, բայց Դաւիթ զղջալով իր ըրածին վրայ, Աստուած Գադ մարգարէին միջոցաւ իր կամքը յայտնեց անոր ու պահանջեց որ Յեփուսացի Ոռնային կալին մէջ՝ որ Մօրէա լերան վրայ կը գտնուէր, սեղան մը կանգնէ ու զոհ մատուցանէ Աստուծոյ։

Այս լերան վրայ յաջորդաբար բարձրացած են երկու շէնքեր՝ երկուքն ալ Տաճար Աստուծոյ անունով, հսկայ շէնքեր՝ որոնք, այն ատենները, աշխարհի հրաշակերտներն էին և սակայն, աստուածային բարկութեամբ, հետքերնին անգամ չմնաց։

Ցաղթականները՝ բազմերկոյն խոր հրդեհ անցիտակից գործիքներ, պատմեցին Իսրայէլի զաւակները՝ կործանելով տաճարին բոլոր պարիսպները՝ որոնք անոր զօրութիւնն ու փառքը կը կազմէին։

Երբ Տիտոս՝ Աստուծոյ նուիրուած վերջին տաճարը կործանեց, քաղաքիս մեծամեծները՝ ի պատիւ Ադրիանոսի, արձան մը կանգնեցին Մօրէա լերան վրայ՝ Փրկչի 133 թուականին։— Ահա՛ այս է անցեալը պատմական սոյն լերան՝ որուն կարելի է ըսել լեառն յաւիտենականին։

Սողոմոն հաստատեց այս լեռը և անոր վրայ կանգնեց անզուգական տաճարը ի փառս Աստուծոյ։ Այն ատենէն ի վեր՝ Մօրէա, գրեթէ, մեծ փոփոխութիւն մը չէ՛ կրած։ Ամբողջ լեռը սեղանաձեւ (trapèze) մըն է՝ չորս կողմը պարսպապատ՝ կիկլոպեան կերտուածներով, և լերան ճիշդ մէջտեղը՝ Սողոմոնեան տաճարին հիմանց վրայ, կը բարձրանայ Հարէմը-Շէրիֆը՝ որուն հարաւակողմը Էլ-Աքսա անունով ուրիշ մզկիթ մը կայ՝ գեղեցիկ։

Հարէմը-Շէրիֆը տասը դուռ ունի և քրիստոնեաները, ընդհանրապէս, Պապ էլ Բաթթանին կոչուած արեւմտեան դռնէն անցնելով, կը մտնեն անմիջապէս դաւիթը։ Թէպէտ Ս. Գրոց մէջ մանրամասնութիւններ կը պակսին այս դաւթին վրայ՝ սակայն, ըստ Եզեկիէլի, հոն էր առաջին տաճարը՝ որուն վրայ բաց ըլլալով՝ ճեմելիքներով շրջապատուած էր ուր կը պատսպարուէր ժողովուրդը՝ երբ օդը անձրեւոտ ըլլար։ Ճեմելիքներուն առջեւ մեծ ու սքանչելի սիւներ կային, իսկ ետեւի կողմը կը շրջապատէր տաճարին պարիսպը։ Այս դաւթէն «Իսրայէլի գաւիթը» մտնելու համար՝ լայնարձակ անցքեր կային՝ որոնց մէջ, տեղ տեղ, միակտուր քարերէ հիանալի սիւներու վրայ դրուած ազդագրեր՝ հեթանոսներու և անսուրբ Իսրայէլցիներուն մահ ուանել պատիժ կը սպառնային՝ եթէ համարձակէին քիչ մը աւելի առաջ երթալ։

Այս գաւիթը հիմայ ընդարձակ տարածութիւն մըն է՝ որ Հարէմը-Շէրիֆը կը շրջապատէ՝ որուն մեծագոյն մասը Մօրէա լերան ժայռը կը կազմէ և ունի 500 մէտր երկայնութիւն և 300 մէթր լայնութիւն, ո՛ւր, տեղ տեղ, ծիթենիներ անկուած են՝ մանաւանդ հարաւակողմը որ վաղեմի նոճիներով հովանաւորուած՝ օդասուն ճեմելավայր մը կը կազմէ Իսլամներու յատուկ։

Պապ էլ Բաթթանին դռնէն մտնելով հիւսիսային կողմը, հիւսիս-արեւմտեան անկեան վրայ ու Մէտաաուդ-Էս Սէրայա կոչուած մինարէին արեւելակողմը կը տեսնուի այն ժայռը՝ որուն վրայ հիմնուած էր Անտոնինեան աշտարակը՝ զոր Շմաւոն, Մակաբէի որդին, Հիւրկանոս մեծ քահանայապետը կանգնեց՝ Քրիստոսէ 120 տարի առաջ։

Այս տեղէն, իբրեւ 100 մէտր դէպի արեւելք երթալով և աջ կողմէն աղօթարանի մը քովէն անցնելով՝ զոր Իսլամները Քըլլէ կ'անուանեն, գեղեցիկ բայց ցամաք աղբիւր մը կը տեսնուի՝ որմէ ետքը կ'աւարտի այլ եւս Սրահ կոչուած մասը և վեց աստիճանով սանդուխէ մը ելլելով կը մտնենք Սրահ Իսրայէլացւոց կոչուած բաժնին մէջ, ուր Յիսուս այնքան մեծամեծ հրաշքներ ըրաւ։— Այստեղ էր որ Յիսուս, դեռ տասներկու տարեկան, Իսրայէլի մեծ դպիրներուն հարցումներ ուղղեց, մինչդեռ ծնողքը եկեր զինքը կը փնտռէին։ Այստեղէն արտաքսեց խարազանով լումայափոխներն ու աղաւնեվաճառները։ Այստե՛ղ պաշտպանեց շնացող կինն ու ներեց անոր յանցանքին։ Այստեղ բարձրացուց այլ կնոջ լումայն արժէքը։ Այստեղ Հրեաները կ'ուզէին քարկոծել զՅիսուս՝ ամբաստանելով իբրեւ հայհոյիչ։ Վերջապէս, այստեղ մարգարէացաւ տաճարին աւերը՝ որ կատարուեցաւ 37 տարի ետքը՝ Տիտոսի ձեռքով։

Այս սրահին վրայ, մզկիթին արեւելեան դին, շէնք մը կայ վրանաձեւ՝ որ տասը անկիւն ունի ու տասներեքը սիւն, բուն «Ողջակիզաց սեղան» կոչուած տեղ նոյն վրայ՝ որուն և տաճարին միջեւ քարկոծուեցաւ Բարաքեայ որդին Զաքարիա։ Իսլամները այս տեղը Մանքէմէէ-Տավուտ (դատարան Դաւթի) կ'անուանեն։

Տաճարին արեւել. հարաւային կողմն էր նաեւ այն մեծ Ձուլածոյ ծովը՝ զոր հաստատեց Սողոմոն՝ Ողջակիզաց սեղանէն ո՛չ հեռու, ուր Քահանաները կը լուացուէին, և 5 մէտր լայնութիւն և 2 ու կէս մէտր խորութիւն ունէր՝ տասներկու եզներու վրայ դրուած։ Այս տեղէն Զաքարիայի քարկոծուած վայրը անցնելով, կը հասնինք «Օմարայ մզկիթ»ը՝ որ Գուպպէթ – էլ – Սախրա կը կոչուի։

Ի՛նչ որ Դաւիթ պատրաստեր էր՝ իր որդին Սողոմոն կատարեց՝ կանգնելով աշխարհի ամենամեծ տաճարը։ Իր թագաւորութեան չորրորդ տարին՝ ըրաւ անոր հիմնարկէքը՝ Քրիստոսէ 1012 տարի առաջ և եօթը տարիէն հազիւ աւարտեցաւ։ Այս հրաշալի տաճարը 406 տարի կանգուն մնաց՝ իբրեւ դարերու հրաշակերտ մը, բայց Նաբուգոդոնոսոր այրելով կործանեց զայն՝ իր թագաւորութեան տասներիններորդ տարին։

Երբ Կիւրոս թոյլատրեց Հրեաներուն իրենց երկիրը վերադառնալ ու վերականգնել Տաճարը, Զօրաբաբէլ ճարտարապետեց ու վերանորոգեց՝ իբրեւ առաջինէն աւելի գեղազանց՝ որուն շինութիւնը երկար տարիներ տեւեց։ Այս տաճարն էր ուր այցելեց Մեծն Աղեքսանդր՝ Քրիստոսէ 332 տարի առաջ ու հո՛ն զոհ մատոյց ճշմարիտն Աստուծոյ։

Ասկից ետքը. 166 տարուան ժամանակամիջոցի մէջ Աստուծոյ տաճարը՝ մանաւանդ Անտիոքոս Եպիփանի ժամանակէն՝ աղէտներու ենթարկուելով, պղծուեցաւ և Յուդա Մակաբէ նուիրագործեց պղծեալ տաճարը։

Քրիստոնէութեան թուականէն երկու հարիւր տարի առաջ Զօրաբաբէլի այս ձեռակերտը, նոյն իսկ արիւնռուշտ պատերազմներու ատեն, ո՛ր և է վտանգի չհանդիպեցաւ, իսկ Քրիստոսէ 17 տարի առաջ, Հերովդէս, Հրեաներու համակրութիւնը շահելու համար, մեծ մասամբ նորոգեց և՝ արդարեւ, տաճարը առաջինէ՛ն աւելի շքեղ ու զարդարուն դիրք մը առաւ։ Փլավիոս Յովսեպոս կ'ըսէ թէ՝ Հերովդէս այդ ահագին շինութեան համար, 10,000 գործաւոր ու 1000 սայլ գործածել տուաւ։ Միայն 1000 քահանայ կ'աշխատին եղեր «Սրբութիւն Սրբութեանց» կոչուած սրբավայրին մէջ՝ ուր ուրիշ մարդ չէ՛ր կարող մտնել։ — Այս շէնքին աշխատութիւնները քառասունը վեց տարի տեւեցին։

Այս տաճարին մէջ Գաբրիէլ ոգջունեց Ս. Կոյսը և աւետեց Փրկչին ծնունդը իր կուսական որովայնէն։

Բայց ափսո՛ս, եկաւ ժամանակը, և ա՛յս տաճարը որով կը հպարտանային Հրեաները, աստուածային անէծից ենթարկուեցաւ և, ի՛նչպէս որ մարգարէացեր էր Յիսուս, կատարուեցաւ 37 տարի ետքը։ — Տիտոս կործանեց զայն և Ադրիանոս նոյն տեղւոյն վրայ Արամազդի նուիրուած տաճար մը կանգնեց, իսկ Հրեաները վռնտուելով Երուսաղէմէն՝ դրամով միայն հրաման առացան, տարին անգամ մը գալու ու տաճարին աւերածին վրայ ողբալու։

Քրիստոսի 327 թուականին Հեղինէ թագուհին իր Կոստանդիանոս որդւոյն հետ, կործանեց այս կռատունը. բայց 361ին Յուլիանոս ուրացող, Քրիստոսի մարգարէութիւնը սուտ հանելու համար, ուղեց երկրորդ անգամ կանգնել Աստուծոյ Տաճարը իր աւերակներուն վրայ, բայց հիմքը փորել ասէ ետքը երբ շինութեանը պիտի սկսէր, հուր, բոց ժայթքեցաւ երկրի ծոցէն ու հալածեց բոլոր գործաւորները։

636 թուականին, երբ տաճարին վայրը անյայտացեր էր բոլորովին, հռչակաւոր մեծ Խալիֆան Օմար հետաքրքրուելով գտնել այն քարը՝ որուն վրայ հանգչած էր Յակոբ ու տեսեր էր այն խորհրդաւոր Սանդուխին տեսիլը։ Հետեւաբար Խալիֆան հրամայեց որ Տաճարին տեղը մաքրեն և Ինքը եղաւ առաջին աշխատողը ու հոն մզկիթ մը կանգնեց փառաւոր՝ զոր, 55 տարի ետքը, Իպնը Մէրուան աւելի շքեղ կերպով ճոխացուց անոր չորս կողմը ոսկեզօծել տալով։

Ուրիշ Խալիֆաներ, զանազան թուականներու մէջ, աւելի փայլեցուցին յիշեալ մզկիթը գեղեցիկ սիւներով, մօզաիքներով ու ոսկեպատ և արծաթապատ վանդակներով։

Սոսկալի երկրաշարժ մը, 1027ին, մեծ միաս հասցուց շէնքին, բայց անմիջապէս նորոգուեցաւ, իսկ 1318ին, Մեծն Սուլթան Սալահէտտին՝ փառազարդելով զայն, այսօր նոյն շէնքն է որ կանգուն կը մնայ։

Օգոստ. Սուլթանը, միշտ սիրող ու վերանորոգող այսպիսի կրօնական հաստատութեանց, 1875ին, հարիւր հազար օսմ. ոսկի հաճեցաւ շնորհել աւելի պայծառացնելու համար Հարէմը Շէրիֆը, առանց սակայն որ և է փոփոխութիւն մը մտցնելու անոր վրայ, և այսօր, նոյն կայսերական շնորհիւ դէմ յանդիման Ձիթենեաց լերան՝ կը շողայ ադամանդէ պսակի մը նման։

Վ. ՐՈՑԸ

(Մնացեալը երկուշաբթի)

ՏԵՂԱԳՐԱԿԱՆ

ԲԱՍԵՆ ԳԱՒԱՌԱԿԸ

Բասեն Էրզրումի կուսակալութեան ենթարկուած երկրորդ կարգի գաւառակ մըն է, որ կը տարածուի Կարնոյ նահանգին հիւսիսային արեւելեան կողմը։ Սահմաններն են հիւսիսէն Սամսոն կամ Նամըրման, արեւելքէն Կարս և Ալաշկերտ, հարաւէն Խնուս, իսկ արեւմուտքէն Կարնոյ դաշտը։ Բասեն այժմ կը բաժնուի երկու մասի. — Վերի – Բասեն և Ստորին-Բասեն։ Ունի ընդարձակ դաշտ մը, լեռնադաշտեր և հովիտներ։ Բնակիչներն են Հայ, Թուրք, Քիւրտ, Չէրքէզ։ Հողը բարեբեր է. ուստի և լիուլի կը վարձատրէ երկրագործին աշխատանքը։ Բասենի գիւղերուն մէջ ոչ պարտէզ կը տեսնուի և ոչ ալ այգի. անպտուղ ծառերն իսկ հազուագիւտ են այդ ընդարձակ դաշտին մէջ։ Գլխաւոր բերքն է արմտիք, որ մեծ մասամբ կը վաճառուի Կարնոյ հրապարակին վրայ։ Դաշտին մէջէն կ'անցնի Երասխ, որ իր մէջ կ'ընդունի նաեւ Մուրց կամ Մուրցամոր. այս վերջինը առաջնոյն հետ կը խառնուի Բէօփրիւ-Բէօյի մօտ։ Բէօփրիւ – Բէօյի մօտ, Երասխ գետին վրայ շինուած կը տեսնուի այն նշանաւոր կամուրջը, զոր աւանդութեան մը նայելով՝ հովիւ մը շինած է և այս պատճառաւ կ'անուանուի Հովուի Կամուրջ (Չօպան – Բէօփրիւսի)։ Բասենու դաշտը Կարնոյ դաշտէն կ'անջատուի Տէվէ-Պօյունի բարձունքով, ուր ձմեռը սաստիկ բուք տեղի կ'ունենայ և ուղեւորներուն յաճախ սարսափ կը պատճառէ։ Տէվէ – Պօյունի մօտակայ ձորամէջէն մը կը հոսի Նէպի – Չայը՝ որ կը թափի նոյնպէս Երասխայ մէջ, Բասեն խճուղիով միացած է Կարնոյ. այս խճուղին որ բաւական մնասուած է, այժմ կը շինուի ձեռնհաս վարչութեան ձեռամբ։ Նէպի-Չային վրայ պէտք կը տեսնուի կամրջակ մը շինելու, կառքերու անցուդարձը դիւրացնելու համար։

Էրզրում – Բասեն խճուղիին աջ ու ձախ կողմերու բարձրութեանց վրայ շինուած են ամրոցներ, որոնք կը հսկեն զինուորական կարեւոր կէտերու վրայ։

Գաւառակին կեդրոն է Հասան – Գա[illegible]

ՎԻՐՁ Բ. ՄԱՍԻՆ

(Շարունակելի)

ՖՈՐՃ ՔՐԱՏԷԼ

ԴԵՂԻՆ ՄԱՐԳՐԻՏ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԼՈՒՏՅՈՒՖ ՆՈՒԻՐԱԿԱՆ ՆՈՅԵԼ

ԻՌ.

Հաւիմ մետաքսեայ սանդուխը առաւ և գահաւորակին մէջ պահեց։ Ցետոյ Փաքիրները նորէն ճամբայ ինկան գահաւորակը բարձած, Հաւիմի առաջնորդութեամբ։ Բայց այս անգամ խորամանկ Հնդիկը տարբեր ճամբէ մը կը տանէր զանոնք։ Սրահներու լաբիւրինթոսին մէջէն անցնելով շատ նեղ նրբանցք մը առաջնորդեց. ինք քանի մը քայլ կանխեց և պալանակի մը վրայ կոխելով՝ խուլոյն ետ դարձաւ։ Խոշոր սալաքար մը ինք իր վրայ դարձաւ. լայն պարապութիւն մը թողլով իր ներքեւ. Ֆաքիրները և գահաւորակը անյատակ անդունդի մը մէջ գլտորեցան. խեղճերը յուսահատ մռնչիւն մը արձակեցին՝ երբ պարապութեան մէջ զգացին ինքզինքնին։ Սալաքարը իր նախկին դիրքը առաւ նորէն։ Հաւիմ յաջողած էր իր գործած ոճրին վկաները անհետացնել խալառ։

Նիամա իր թեւերուն մէջ սեղմող կուռքին քով գնաց դարձեալ։ Նորատի կինը միշտ միեւնոյն տեղը կը գտնուէր ու իր գլուխը կը հանգչէր կուռքին կուրծքին վրայ, կարծես թէ մանուկ մըն էր որ հրէշի մը թեւերուն մէջ կը գտնուէր։ Հաւիմ գլուխը վեր բարձրացուց և ականջ դրաւ, բայց ցաւի ու հեծեծանքի աղաղակներ չլսեց բնաւ։ Նիամա անշարժ բանտարկուած էր կուռքին թեւերուն մէջ, սակայն ցաւ չէր զգար, որովհետեւ հասակը միջակ ու ինք փոքրակազմ ըլլալուն չէր ճնշուէր։ Եթէ քիչ մը աւելի յաղթանդամ մէկը ըլլար, անպատճառ խեղդուած էր։ Հաւիմ հասկցաւ և ուրախութեամբ ցնցեց գլուխը. չարչարանքը ա՛լ աւելի ահռելի պիտի ըլլար, Նիամա անօթութենէ պիտի մեռնէր։

—Նիամա, քեզ երկսի վրայ կը թողում, որպէս զի ահռելի տառապանքներու մէջ մեռնիս. քու ամուսինդ չպիտի կրնայ ազատել քեզ։ Աւելի լաւ չէ՞ր ըլլար որ Լուտասի նուիրուած կոյսը մնայիր միշտ և ամէնէն յարգուէիր, գոչեց Հաւիմ Տօրանի։

—Հաւիմ դուն կրնաս մարմինս չարչարանքի ենթարկել, մեռցնել զիս, բայց չես կրնար սրտիս դպչիլ, փճացնել զայն։ Իմ վերջին մտածումս, ամենէն ահռելի տառապանքներու մէջ իսկ, իմ սիրած մարդուս պիտի ուղղուի։

—Անիկա մեռած է հիմա, ըսաւ Հաւիմ խօլ կատաղութեան մը մատնուած, ուզելով սաստկացնել Նորատի կնոջ հոգեվարքը։

—Կը ստես Հաւիմ, կը ստես, կը զգամ թէ ողջ է ան, պատասխանեց Նիամա։

Հաւիմ ձեռքի սպառնական շարժում մը ընելով հեռացաւ դանդաղօրէն։ Ժամերը կը սահէին. Նիամա սկսաւ սաստիկ անօթութիւն մը զգալ. սիրտը կը խառնուէր, ոտքերը կը կթոտէին։ Ու իր ահռելի տառապանքներուն մէջ գոչեց.

—Ռաո՜ւլ, Ռաուլ։

Ցանկարծ ուրախութեան ճիչ մը ականջին հասաւ. կարծեց թէ մտացնորութեան արդիւնք էր անիկա։ Բայց ոչ, նոյն ինքն Ռաուլն էր որ շնչասպառ ու հատկտուած ձայնով մը թեւերը իրեն կը կարկառէր.

—Նիամա, Նիամա կը գոչէր սրտաճմլիկ անձկութեամբ մը։

Այն ատեն հասկցաւ թէ իր սիրելի ամուսինը կուռքին առջեւ կը գտնուէր։ Գերագոյն ճիգ մը ըրաւ և գլուխը ծռելով նշմարեց Ռաուլը։ Բայց անոր և իր միջեւ անյաղթելի խոչընդոտ մը կար. ի զուր կը ջանար ինքզինքը ազատել կուռքին թեւերէն։

—Ռաուլ ես կը մեռնիմ, միշտ քու վրադ մտածելով, գոչեց Նիամա խեղդուկ ձայնով։

Ռաուլ գետին փռուած էր խելայեղ. իր առջեւ ունենալ զայն և չկարենալ ազատել, ի՜նչ ահռելի տանջանք էր խեղճ երիտասարդին համար։

Պրիէնի բարձր ձայնը լսուեցաւ, որ ճամբան ցոյց կուտար Հանրիի և Սամպոյի, որոնք պահ մը յետոյ Ռաուլի քով հասան։ Սարսափով տեսան այն ահռելի վիճակը՝ որուն մատնուած էր Նորատի կինը։ Սամպօ և Պրիէն ի զուր փորձեցին մինչեւ կուռքը բարձրանալ. Նիամա ալ գերմարդկային ճիգեր կը թափէր այդ անգութ կուռքին ճիրաններէն ազատելու։

Խեղճ Ֆրանսացիները շլմորած կեցած էին կուռքին առջեւ, անկարող բան մը ընելու։ Իրենց յուզումը այնքան զօրաւոր էր որ չէին նշմարած ծերունիի մը ներս մտնելը։

Սանկա-Միթան էր այդ ծերունին, որ հակառակ իր ստացած վէրքին՝ Հաւիմի հետեւած ու անոր ծրագիրը գուշակած էր։

Պրիէն նշմարեց ծերունին և խոյն հրացանով նշան առնելու կը պատրաստուէր, երբ Սանկա-Միթա ձեռքի շարժումով մը պաշտպանեց զայն՝ ըսելով.

—Նիամայն ազատելու կու գամ։

Սանկա Միթա յառաջացաւ և կուռքը

մասնաճիւղեր։ Հասան-Գալա, իբրեւ զինուորական քաղաք, մեծ կարեւորութիւն ունի. հոն կառուցուած կը տեսնուի ընդարձակ գեղեցկաշէն զօրանոց մը։ Համիտիէ հեծելագունդի սպաներէն ևս բաւական մեծ թուով կը գտնուին հոս։

Հասան-Գալայի արդի Գայմագամն է Լութֆի պէյ՝ որ կայս. Միւլքիյէ վարժարանի ընթացաւարտներէն է և բնիկ Մալաթիացի։

Հասան-Գալայի հիւսիսակողմը կը բարձրանայ Հայոց Ս. Աստուածածնի վանքը, այսօր մասամբ քայքայեալ։ Վերջին վանահայրը եղած է հանգուցեալ Տիմոթէոս վարդապետ։ Կ'իմանանք թէ այս վանքը որ ունի ընդարձակ վարելահողեր, ի մօտոյ հոգածութեան առարկայ պիտի ըլլայ և հետզհետէ շէննայ։ Հոն կը հանգչին Գրիգոր Մագիստրոսի խնկելի ոսկերոտիքը։

Բաւանի կեդրոնին՝ Հասան-Գալայի մէջ կան 3 ջերմուկ, որոնցմէ մէկը գաղջ, իսկ միւս երկուքը տաք։ Այս ջերմուկները որ տեղւոյն քաղաքապետութեան կողմէ քարուկիր շէնքերու մէջ առնուած են, տարուէ տարի աճուրդով վարձու կը տրուին, 350–375 օսմ. լիրայի։ Տեղացիք բաղնիք չունենալնուն պատճառաւ, ջերմուկները իբր այն կը գործածուին։—Ձեռնհասներու քննութեան նայելով, այդ ջերմուկները կը պարունակեն՝ ի միջի այլոց, աղեր և թթուներ։ Ցողացուէ տաղապղները մեծապէս օգտուած են ու կ'օգտուին յիշեալ հանքային ջուրերէն, մանաւանդ գեղեցիկ եղանակին մէջ։

Գիւղերուն թիւը կը յանգի ըստ ոմանց 150ի, և ըստ այլոց 200ի։ Գլխաւոր գիւղերն են Հերթեվ,—ուր Հայերը ունին անշուք եկեղեցի մը և նորաշէն վարժարան մը՝ Ողջունեաց անուամբ,— Ալվար, Քէօփրիւ Քէօյ, Սանամէր, Եէնի Քէօյ, Գարա Ուրղան, Պասինճան, Խորասան, Զարս, Ծանծաղ, Հարսնիկեար, Գորուճուգ, Տէլիպապա, Բէթվան, Ադրակ, Եուզվերէն, Օկոմ, Քէօթէկ են. են, որոնցմէ մէկ քանին մասամբ հայաբնակ։

Այն գիւղերը ուր եկեղեցի չունին Հայերը, ժամերգութիւնները տեղի կ'ունենան համրայ հայերու տուներուն մէջ։ Շինական Հայերը, իրիկուն և առաւօտ, կը հաւաքուին գիւղին ամէնէն ունեւոր ազգայինին տունը, սխոյին սէֆուն (տախտակով կտրուած սենեկաձեւ տեղ մը) և գիւղին քահանային, վարժապետին (եթէ կան ասոնցմէ) կամ տացուին (տիրացուին) առաջնորդութեամբ ժամերգութիւն կը կատարուին, եղներու և կովերու բառաչիւններու և բզզիւններու ընդ մէջ։ Շինական այդ պարզունակ բարեպաշտութեան մէջ իսկ վեհութիւն մը կը տեսնուի, վասն զի անոնց, այն եղջանիկ աղգէտներուն աղօթքը ձեւական բան մը չէ, այլ հաւատքի զօրաւոր արտայայտութիւն մը, ինքնաբուղխ ու հոգեյոյզ։

ՌՈՒԴՆԵՈՐ

Քաղաքական Լուրեր

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

Պ. Տէլքասէի ուղեւորութիւնը. — Երկեակ զինակցութիւնը. — Ֆրանսական բանակը. — Չինու խնդիրը։

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Պէրլինի թղթակիցը տեսակցութիւն մը ունեցեր է Ռուսիոյ պետական խորհրդական Պ. Վէյլոխի հետ՝ որ ընդհանուր խաղաղութեան ամենաջերմ կուսակից մըն է։ Ռուս պաշտօնատարը խօսելով Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի Բեդերսպուրկ կատարած ուղեւորութեանը վըրայ՝ ըսեր է.

«Պ. Տէլքասէ կարեւոր երեք խնդիրներու վրայ պիտի տեսակցի Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսին հետ։ Այդ խնդիրներն են Իտալիան կցել Երկեակ Զինակցութեան, Ֆրանսական բանակին նկատմամբ՝ Թրանսվալի պատերազմէն ստացուած գործնական փորձերով՝ փոփոխութիւններ ընել և Չինու խնդիրը կարգադրել։ Ֆրանսայի դաշինքը Գերմանիոյ նկատմամբ հաշտարար ու խաղաղասէր ընթացքի մը հետեւելովը թէ՝ երկու կառավարութեանց միջեւ բարեկամական յարաբերութիւնները հաստատուած են և թէ Ֆրանսայի ժողովուրդը խաղաղասէր զգացումներ կը տածէ Գերմաններուն նկատմամբ։ Իբրեւ օրինակ առաջ կրնանք բերել Բարիզի Բլաս տը Բէօրլ հրապարակին վրայ 450 հոգինոց գերման լարախաղացներու ներկայացումները և շէնքին վրայ գերման դրօշին ծածանիլը։ Ֆրանսացիները խումբ խումբ կը դիմեն դիտելու այդ ներկայացումները, մինչեւ իսկ թշնամական անենափոքր արարք մը կամ ցոյց մը տեղի չէ ունեցած։ Ամէն կերպով սխալ է այն լուրը թէ Գերմանիոյ դէմ ցոյց մը ընելու համար միայն Պ. Տէլքասէ այդ ուղեւորութիւնը կատարած ըլլայ։ Կ'ըսուի թէ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարին ուղեւորութեան նպատակներէն մէկն ալ Ֆրանսական բանակին մէջ զինուորական ծառայութեան պայմանաժամը դեղչելու խնդիրն է, ինչ որ, արդարեւ, կենսական է Պ. Վալտէք-Ռուսոյի դաշինքին համար։ Խորհրդարանէն համար մօտերս կատարուելիք ընտրութիւններն ալ պիտի ազդուին զինուորական ծառայութեան այդ խնդրէն։ Թրանսվալի պատերազմով ապացուցուեցաւ թէ մարզանք ու կրթութիւն չառած զինուորներ նոր զէնքերու շնորհիւ կրնան յաջողութեամբ ինքզինքնին պաշտպանել՝ իրենցմէ թէ՝ թիւով և թէ կազմակերպութեամբ գերազանց եղող բանակներու դէմ։ Այդ պարագան քանի անգամներ կրկնած են թէ՝ Հնդկաստանի փոխարքան և թէ Անգլիոյ պատերազմական նախարարը։ Թրանսվալի պատերազմին տուած գործնական փորձերը եւրոպական բանակներուն մէջ մեծամեծ փոփոխութիւններու պատճառ պիտի ըլլան՝ այսինքն թէ տէրութիւնները բաւական պիտի դեղչեն զինուորական ծառայութեան պայմանաժամը։ Թրանսվալի պատերազմին փորձը Իտալիոյ արտաքին քաղաքականութեանը վրայ ալ ազդեցութիւն պիտի ընէ։ Լա Հէյի Դեսպանախորհրդին տուեն իտալական պատուիրակը յայտարարած էր թէ Իտալիոյ կառավարութիւնը պիտի չկրնայ հետեւիլ՝ իրենց բանակները միշտ նոր դրութեանց համաձայն կազմակերպող միւս մեծ տէրութիւններուն։ Իտալիոյ պատուիրակին այս խօսքերը, իր խնդրանքով չհրատարակուեցան պաշտօնական տեղեկագրութեան մէջ, բայց և այնպէս մեծ կարեւորութիւն ունին։ Հետեւաբար աչքի առջեւ ունենալով այդ յայտարարութիւնը, մեծ սխալ մը կ'ըլլայ պնդել թէ Իտալիա Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ կողմը յարիլ կ'ուզէ՝ այդ կերպով ամենածանր բեռ մը տակ մտնելով։ Իտալիա եթէ չուզեր միւս տէրութեանց հանդէպ յանձնառութեանց տակ մտնել, Երրեակ ու Երկեակ զինակցութիւններուն միջեւ իր ունեցած դիրքէն շատ աւելի գերադանց դիրք մը պիտի գրաւէ։ Գալով Չինու խնդրին, Ֆրանսա համոզուած է որ Չինու մասին Եւրոպայի մէջ տիրող հետաքրքրութիւնը լուրջ հիման մը վրայ հաստատուած չէ, և թէ կարգ մը շահասէր շրջանակներու չափազանցուած հրատարակութիւններէն առաջ եկած է. Քրէտի Լիոնէ պանքան ժամանակով վաճառականներ, ելմտագէտներ, ճարտարագէտներ և մասնագէտներ ղրկեց Չին՝ որուն կացութեանը մասին անոնց միջոցաւ մանրազնին ուսումնասիրութիւններ կատարել տուաւ։ Ատոնց տեղեկագիրները, որոնք մեծ հմտութեամբ պատրաստուած են, աչքէ անցուցի մանրամասնօրէն։ Այդ մասնագէտները սա համոզումը գոյացուցած են թէ տակաւին շատ ժամանակ ետքն ալ Չին անյարմար է ներկայ յառաջդիմութեանց կիրառմանը։ Ֆրանսա ալ Չինու նկատմամբ իր հետեւած քաղաքականութեան մէջ, այդ տեղեկագիրներուն պարունակութիւնը միշտ աչքի առջեւ ունի։ Մանչուրիոյ խնդրին գալով, Ռուսիոյ պաշտօնական շրջանակներուն մեծ մասը՝ համակարծիք չեն չինական այդ նահանգին բոլորովին տիրելու գաղափարին։ Միւռնոյնը կը հաստատէր նաեւ հինգ տարի առաջ ռուսաչինական պանքային պաշտօնեաներուն կողմէ տրուած տեղեկագիր մը՝ զոր Ռուսիոյ ելմտական նախարարը հրատարակեց։ Նոյն տեղեկագիրը նաեւ կը համապատասխանէ Քրէտի Լիոնէ պանքային կողմէ ղրկուած պատուիրակութեան տեղեկագրին պարունակութեանը։ Ռուս կառավարութիւնը որ և է արդիւնք պատճառ չի տեսներ, երբ չինական խնդրին կարգադրութիւնը յանձնուի Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին, վասն զի շատ մեծ կարեւորութիւն մը չի տար այդ խնդրին։ Արդէն Թրանսվալի պատերազմին վերջին երեւոյթը պէտք ցոյց կու տայ որ Չինու խնդիրն ալ Լա Հէյի իրաւարարական ատեանին յանձնուի։ Այս տեսութեամբ հաւանական է որ Պ. Տէլքասէի ուղեւորութեան նպատակն է այդ մասին համաձայնութիւն գոյացնել Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ միջեւ, ինչ որ մեծապէս օգտակար է աշխարհի խաղաղութեան։»

ՄԱՆՉՈՒՐԻԱ

Ռուսիոյ բռնացքը.—Երկու նոր զօրաբանակներ.—Սախարով զօրավարը։

Հեռագիրը ինչպէս ծանոյց՝ Ռուսիա երկու նոր զօրաբանակներ կը կազմէ՝ 50,000 հոգիի չափ՝ Մանչուրիոյ երկաթուղիին պահպանութեանը համար և թէ այդ երկու զօրաբանակներուն ընդհանուր հրամանատարն է Սախարով զօրավարը։ Այն միջոցին երբ Անգլիացիները ու Գերմանացիները զինուորական ձախողուածներ կ'ունենան Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ, վերոգրեալ լուրը մեծ կարեւորութիւն մը կը ստանայ։ Լուրին ծանրութիւնը և կարեւորութիւնը հասկնալու համար պէտք է գիտնալ թէ այդ երկու զօրաբանակները յիսուն հազար հոգիէ պիտի բաղկանան և թէ անոնց հրամանատար կարգուած զօրավարը Ռուսիոյ բանակին ընդհանուր սպայակոյտին պետը և նոյն բանակին ամէնէն փայլուն սպաներէն մէկն է։ Սախարով զօրավարը, որ յաջորդած է Օպրուչէվ զօրավարին, հազիւ յիսուն տարեկան կայ. շրջանաւարտ եղած է Բեդերսպուրկի զինուորական Ալեքսանդր վարժարանէն։ Սախարով 1875ին առաջին մրցանակով սպայակոյտին մէջ մտած է՝ հիմակուան պատերազմական նախարար Քուրոբաթքին զօրավարին հետ։ Սախարով պատերազմի դաշտին վրայ պատուանշան ստացած է իբր փայլուն քաջագործութիւններուն համար։ Սախարով զօրավարը պաշտօնավարած է հետզհետէ Վարշավիոյ ու Օտեսայի զինուորական շրջանակներուն մէջ։ 1898էն ի վեր կը վարէ Ռուսիոյ բանակին ընդհանուր սպայակոյտի պետի պաշտօնը։ Սախարով զօրավարին յանձնուած գործը շատ կարեւոր է և նշանակալից։ Քանի որ ռուս կառավարութիւնը պէտք կը զգայ Սախարով զօրավարին պէս բարձրաստիճան սպայի մը յանձնել՝ արեւելեան Սիպերիոյ և Մանչուրիոյ սահմանագլուխներուն վրայ գործելու կոչուած զօրաբանակներուն հրամանատարութիւնը, ըսել է թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ կացութիւնը բաւական ծանրակշիռ հանգամանք մը ստացեր է։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Նախարարութիւնը.— Հրաժարման զրոյցներ.—Հերքում մը.—Ջրանցքներու խնդիրը։

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ Պէրլինէն հեռագիր մը հրատարակած է ծանուցանող թէ Գերմանիոյ մայրաքաղաքին պաշտօնական շրջանակներուն մէջ կը հերքուի քանի մը լրագիրներու և հեռագրական գործակալութիւններու այն լուրը՝ որուն համաձայն Պէրլինի մէջ նախարարական փոփոխութիւններ պիտի կատարուին և մանաւանդ նախարարապետ Ֆոն Պիւլով կոմսը պիտի հրաժարի։ Վիէննական թերթին հեռագիրը կ'ըսէ թէ Ֆոն Պիւլով կոմսը միտքէն իսկ չանցներ թողուլ իր պաշտօնը։ Գալով ելմտական նախարար Պ. Ֆոն Միքէլի. ընդունելով իսկ թէ մօտերը ըլլայ հրաժարիլ այդ պաշտօնէն, սակայն հիմակուհիմա յուսալի չի նկատուիր։ Նախարարութիւնը գիտէ թէ Երեսփ. Ժողովը պիտի մերժէ ջրանցքներու օրինագիծը, սակայն կարելի չէ ըսել թէ հաւաքական նիստի մը մէջ ալ պիտի մերժո՞ւի։ Այդ պարագան հաւանական կ'երեւայ, եթէ կեդրոնի կուսակցութիւնը միշտ ընդդիմանայ ծրագրին։ Նախարարապետը և քանի մը նախարարներ աշխատեցան բանակցիլ պահպանողականներուն հետ, բայց մինչեւ հիմա չկրցան արդիւնք մը ձեռք բերել։ Նախարարութիւնը, սակայն, կը յուսայ թէ նոր ջրանցքներուն անցնելիք տեղերու ընտրողները, վերջնական քուէարկութեան առեն ազդեցութիւն պիտի կրնան բանեցնել իրենց ընտրելիներուն վրայ։ Կ'ըսուի թէ ծրագիրը եթէ Խորհրդարանին մէջ չյաջողի, նախարարութիւնը պիտի խորհի լուծել Խորհրդարանը, թէեւ դաշնիքին անդամներէն ոմանք մեծ վստահութիւն մը չունին թէ այդ միջոցը արդիւնաւոր ըլլայ։ Շատ հաւանական կ'երեւայ թէ, երբ ծրագիրը մերժուի, նախարարութիւնը անմիջապէս չձեռնարկէ Խորհրդարանին լուծմանը և աշխատի ձեռք բերել Աւագաց Ժողովին հաւանութիւնը ծրագրին համար, սա յուսով որ նախարարութիւնը և Աւագաց Ժողովը եթէ հաւանին այդ ծրագրին, Երեսփ. Ժողովը ալ ևս պիտի չընդդիմանայ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Հարցապնդումներ.—Անգլիական զինուորները Չինու մէջ.—Կաթոլիք կղերականներու տարազը։

Լոնտոն, 29 ապրիլ.—Անգլիոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ այնչափ կարեւոր վիճաբանութիւններ չկատարուեցան։ Պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք ալ ևս ձանձրացած է այն անձերէն որոնք միշտ հարցապնդում կ'ընեն թէ այս ինչ կամ այն ինչ նամակը հրատարակուա՞ծ է և եթէ չէ, ի՛նչ պատճառ կայ։ Ելմտական նախարարն ալ հանգիստ չեն թողուր։ Զանազան հարցումներու պատասխանելով Սըր Մ. Հիքս Պիչ յայտարարեց թէ 1900ի ելմտացոյցին մէջ նշանակուած աւելի տուրքը պիտի մնայ։ Շաքարի և հանքածուխի մասին ալ բազմաթիւ հարցումներ եղան ելմտական նախարարին։ Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Բրամպորն ալ հարցումներու տեղատարափ մը բանալով յայտարարեց թէ տեղեկութիւն չունի Եանկ-Ցէի հովտին մէջ դժգոհութիւն տիրելէն։ Երեսփոխան մը հարցուց նախարարութեան թէ Լոնտոնի վարժարաններու Խորհուրդը պիտի շարունակէ՞ իրենց դասախօսութիւնները, մինչեւ որ քուէարկուի այդ վիճելի խնդրին վերաբերեալ օրինագիծը որ կ'ուսումնասիրուի։ Երեսփոխանը պատասխան ստացաւ թէ տակաւ Խորհուրդին գիտնալիք բանն է։ Հարցապնդողը գոհ չեղաւ այդ պատասխանէն և վերջապէս չկրցաւ յագեցնել իր հետաքրքրութիւնը։ Պ. Պալֆուր յայտարարեց թէ կառավարութիւնը պիտոր չվերանորոգէ 1852 յուլիս 15ի յայտարարութիւնը՝ որ թոյլ չիտար հռոմէական կաթոլիկ կղերին իր եկեղեցական տարազը կրել փողոցին մէջ։ Ցեռոյ սկսաւ ելմտացոյցի վիճաբանութիւնը։ Իրլանտացիները ընդդիմացան Ուիսքիի վրայ տուրք դրուելուն, բայց չյաջողեցան։

ԹՐԱՆՍՎԱԼԻ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Լորտ Քիչնէրի հեռագիրը.—Զինուորական գործողութիւնները.—Պ. Սէսիլ Ռոտս.—Զուլուլանտ.—Ժանտախտ.—Հարաւային Ափրիկէի ժողովուրդը։

Լոնտոն, 29 ապրիլ.— Լորտ Քիչնէր Բրէթորիայէն ապրիլ 29 թուականով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Անգլիոյ պատերազմական նախարարութեան.— «Պլըմըր զօրավարը նորէն չորս Պոէրներ գերի բռնեց և 38,500 փամփուշտներ ձեռք անցուց։ Պլըտ զօրավարը, Ռուսէնէքալի մէջ, դտաւ Հարաւային Ափրիկէի հեծելայեռութեան կառավարութեանը վերաբերեալ պաշտօնաթուղթեր և բազմաթիւ պանքնոթներ։ Փինկ ընդհարում մը ունեցաւ Պոէրներուն հետ Պաղութոլանտի սահմանագլուխին վրայ, Վէբբէնէրի հարաւային կողմը։ Պոէրներէն հինգ հոգի սպաննեց, երկու հոգի գերի բռնեց և քանի մը ձիեր ձեռք անցուց։ Մեզմէ մէկ զինուոր վիրաւորուեցաւ։ Լիտէնպուրկի մէջ քանի Պոէրներ անձնատուր եղան և ուրիշներ ալ քիչ ատենէն անոնց օրինակին պիտի հետեւին։»

Բեքուան.—Պոէրները մեծ գործունէութիւն ցոյց կու տան Բարկլէյսոյ գաղթավայրին մէջ։ Քանի մը վաճառատուններ կողոպտուեցան։ Պէլմոնթի մօտ երկաթուղիի գիծը քանդուելով կայարանը ու գրասենեակը կողոպտուեցան։ Սոմէրսէթ Իսթ և ուրիշ տեղեր գտնուած ագարակներ հրկիզուեցան։ Այդ տեղերու Պոէրները Քրուիցինկէրի հրամանատարութեանը տակ կը գտնուին։ Հիւսիսէն որ և է լուր չէ առնուած։

—Ըմբոստները գործունէութիւն ցոյց կու տան Բէնէհարտի հիւսիսային և արեւմտեան կողմերը. պաշարներ կը փոխադրեն իրենց զանազան բանակատեղերը։ Մալանի պզտիկ զօրախումբը պարտաւորուեցաւ հեռանալ Կարսթլանտօբլօֆէն և Վաթէրբլօֆ գնաց՝ Բրատաուքի շրջակայքը։ Անգլիացիները դէպ ի Օռանժ գետակը կը քշեն Ֆուշէի պզտիկ զօրախումբը։

—Շիբէրսի պզտիկ զօրախումբը բոլորովին քանդեց գեղեցիկ ագարակ մը որ Անգլիոյ հաւատարիմ մնացած Հոլանտացիի մը կը վերաբերէր և Բարկլէյսոյ գաղթավայրին արեւելեան կողմը կը գտնուէր՝ երբեմն Շիբէրսի սեպհական ագարակին մը մօտ։

Քիմպըլի.—Կրասբանի ու Պէլմոնթի երկաթուղիի գիծը քանդուեցաւ երեք զանազան տեղեր, բայց վնասը թեթեւ ըլլալով շուտով նորոգուեցաւ։ Կ'ըսուի թէ Պոէրները Պէլմոնթի կայարանը մըտնելով այրեր են հեռագրական գործիքները։ Պոէր զօրախումբին մնացած մասը հեռացաւ, որով այս առտու անոր հետքը անգամ չկար։

—Կը ծանուցուի թէ անցեալ շաբաթ օրը Պ. Սէսիլ Ռոտս քիչ մնացեր է որ գերի իյնար Պոէրներուն ձեռքը որոնք Քիմպըլիի մօտ քանդած էին երկաթուղիի այն գիծը, ուրկէ կ'անցնէր Պ. Սէսիլ Ռոտսի գտնուած կառախումբը։

Բիէթէրմարիցպուրկ.— Զուլուլանտի ընդհանուր գոմիսէրը կը ծանուցանէ թէ, անցեալ կիրակի, Պոէրները յարձակեր են Մալաթինիի դատաւորին բնակարանին վրայ, բայց հոն գտնուողները ետ մղեր են զանոնք որոնք չորս հարիւր հոգիի չափ էին։ Պոէրները որոնց կորուստը յայտնի չէ, սահմանագլուխէն անդին անցեր են։

Լոնտոն.—Անգլիոյ գաղթային նախարարութիւնը Բարկլէյսոյ գաղթավայրին կառավարիչէն սա պաշտօնական հեռագիրը ստացաւ զոր Քէյբթաունէն ուղղած է ապրիլ 29 թուականով.—Այսօր հիւանդանոցները ընդունեցան ժանտախտէ 63 վարակեալներ՝ որոնց 22ը Եւրոպացի։ Մահերու թիւն է 32, որոնցմէ 9ը Եւրոպացի։ Կը դարմանուին 127 վարակեալներ որոնց 43ը Եւրոպացի։ Մինչեւ հիմա պատահած դէպքերու թիւն է 519, որոնցմէ 135ը Եւրոպացի։ Մահերու թիւն է 217 որոնցմէ 41ը՝ Եւրոպացի։

Գոլիսպ.— Հոս հրատարակուեցաւ Տուրպանի պելճիքական ընդհանուր հիւպատոսին տեղեկագիրը որ կ'ըսէ թէ հարաւային Ափրիկէի ապագայ դաշնակցութեան սպիտակամորթ բնակիչներու թիւն է՝ հաշուելով նաեւ Բարկլէյսոյ գաղթավայրը, Թրանսվալը, Օռանժը, Նաթալը, Պաղութոլանտը և Պէչուանալանտը՝ 825 հազար, որոնց 393,400ը՝ Անգլիացի և 431,600ը՝ Հոլանտացի։ Երկու պոէրական երկիրներու բնակիչներուն թիւն է 302,500, որոնց 158,000ը Հոլանտացի և 144,250ը՝ Անգլիացի։ Պելճիական ընդհանուր հիւպատոսը կ'ըսէ թէ բրիտանական հովանիին տակ եթէ խաղաղութիւնը վերահաստատուի, առեւտրական ու ճարտարագործական կարեւոր յառաջդիմութեանց պատճառ պիտի ըլլայ։

ՊՈԷՐ ԳԵՐԻՆԵՐԸ ՍԷՅԼԱՆԻ ՄԷՋ

Ֆրանսացի գերիներու բողոքը — Գերիներու վարած կեանքը.— Անգլիացիներուն ձեռք առած զգուշութիւնները։

Անգլիացիները հինգ հազար պատերազմական գերի փոխադրեր են Սէյլանի մէջ։ Ատոնց մէջ կը գտնուին քանի չափ Ֆրանսացիներ։ Գերիներուն մեծ մասը զէն ի ձեռին բռնուած են, որոնցմէ ոմանք ալ ծանրապէս վիրաւորուած։ Ատոնք անձնատուր եղած էին, վհատած ըլլալով Լորտ Ռոպէրթսի յառաջխաղաց շարժումէն Թրանսվալի և Օռանժի մէջ։ Անգլիացիներու յայտարարութեան համաձայն, անոնք չէզոքութեան երդում ըրած էին, որով կը դադրէին պատերազմիկ ըլլալէ և իրենց ազատութիւնը կ'ապահովէին։ Սակայն, հակառակ իրենց ըրած հաւատարմական երդումին, ձերբակալուելով Սէյլան ղրկուած էին։ Ֆրանսացի գերիները ի զուր վեց ամիսէ ի վեր բողոք կ'ընեն այդ մասին. իրենց դիմումը ապարդիւն կը մնայ։ Նոյն իսկ Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարար Պ. Տէլքասէի դիմած են, բայց երկու ամիսէ ի վեր որ եւ է գոհացուցիչ պատասխան չեն ստացած իրենց ազատութեան մասին։ Ինչ որ ալ ըլլայ, համբերել է դատ ուրիշ ճար չկայ անոնց. մնաց որ, Անգլիացիներու կողմէ լաւ կը նայուին։ Անգլ. բանակին պարէնները անոնց ալ կը տրուի. իրաւ է թէ անգլիական զօրքերուն պէս մարզանքներ և տաժանաւոր աշխատութիւններ չունին կատարելիք, որով իրենց անգործութիւնը ա՛լ աւելի ծանր կը ճնշէ իրենց վրայ։ Մեծ բարեգործութիւն մը պիտի ըլլար գիրքեր, լրագիրներ, խաղի առարկաներ ղրկել անոնց. զանազան ազգերու հիւպատոսներ յօժարակամ յանձն պիտի առնէին այդ առաքումները իրենց հասցէներուն ղրկել։ Գերիները, առ հասարակ լաւ կը նայուին, շնորհիւ կղզիին կառավարիչ Սըր Ուէսթ Ռիճուէյի, որ ամենայայտ ազնիւ ու բարեացակամութեամբ գործադրած է այդ մասին իրեն տրուած հրահանգները։ Ո՛չ դրամ և ո՛չ ալ աշխատութիւն կը խնայէ, անձնական այցելութիւններով ապահովուելու համար թէ իր հրամանները ճըշտապէս կը գործադրուին։ Գերիներու հսկողութեան և խնամատարութեան համար ճարպիկ ու շրջահայեաց սպաներ ընտրած է, որոնք շատ լաւ կը կատարեն իրենց յանձնուած պաշտօնը։ Գերիներուն բնակավայրերը լաւ պաշտպանուած չեն. Տիյաթալավայի ցանկապատը երկաթ թելերու կրկին ցանցով մը շրջապատուած է, զոր շատ դիւրին է խորտակել։ Ատոնց կապչելու թելերուն և պահակներուն ուշադրութիւնը գրաւելու, որոնք իրարմէ հարիւր քայլ հեռու կեցած են, կարելի է թելերուն մէջէն սահելով խոյս տալ։ Սկզբան, փախստականներ շատ եղած են. միայն թէ Տիյաթալավա 150 քիլոմէթր հեռաւորութիւն ունի ծովեզերքէն։ Կղզիին բնակիչները, իրենց ստացած վարձատրութիւններէն հրապուրուած՝ լաւ հսկողութիւն կը կատարեն, մանաւանդ որ եւրոպացի հետիոտն ուղեւոր մը շատ անսովոր բան մըն է հոն և անպատճառ ուշադրութիւն կը գրաւէ։ Այնպէս որ մինչեւ հիմա, բոլոր փախչողները ձերբակալուած են 24 ժամուան ժամանակամիջոցի մը մէջ. ի բաց առեալ մէկ քանի հոգի։ Այս աշխարհէ ելքուն հետեւանքով՝ փախչելու որ և է փորձ չի կատարուիր հիմա։ Ռակամայի մէջ որ 16 քիլոմէթր հեռաւորութիւն ունի կղզիին մեծ նաւահանգիստը եղող Քոլոմպոյէն, մեծ զգուշութիւններ ձեռք առնուած են։ Ներքին ցանկապատին բարձրութիւնն է ութ ոտք և երկաթէ թելերը գետնին մօտ շրջապատուած են մետաղական վանդակապատներով։ Երկու ցանկապատներու միջեւ զիրար խաչաձեւող ուրիշ թելեր ալ կան։ Վերջապէս այնպիսի միջոցներ ձեռք առնուած են որ անկարելի է փախչիլ։ Զինուորի պարզ ուղիւն մը անցուած է Ներքին ցանկերու վրայէն, որ մինչեւ գետին կ'երկարի երեք մէթր երկայնութեան վրայ. առկէ զատ՝ շատ բարակ պղինձէ թել մը դրուած է ուղիին վրայ։ Եթէ պզտիկ ճնշում մը ըլլայ անոր վրայ, թելը կը խորտակուի. ինչ որ վտանգի զանգակը հնչեցնելու կը ծառայէ։ Արդ. ըստ երեւոյթին բարակ թելը անյաղթելի խոչընդոտ մը կը ձեւացնէ։ Ցանկապատներուն շուրջը, մանաւանդ դուռները լաւ պահպանուած են։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը, կէսօրին, նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով և ուրբաթի աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. պալատ վերադարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Անգլիոյ դեսպանը, առաջին քարտուղարը, առաջին թարգմանը ու հինգ հիւրեր, Ֆրանսայի դեսպանը, Ֆրանսայի Ծերակոյտին դեր-ատենապետ Պ. Ֆրանք Շավօ, ծերակուտական Պ. Վաթինկթըն ու դեսպանատան պահականաւին հրամանատարը, Ռումանիոյ ու Սեւ Լերան դեսպանները՝ իրենց առաջին թարգմաններով, Իտալիոյ դեսպանատան գործակատարը ու առաջին թարգմանը, պապական նուիրակը, պուլկարական գործակատարը, Աւստրիոյ դեսպանատան պահականաւին հրամանատարը ու չորս սպաներ, արեւելագէտ Պ. Վամպէրի և դեսպանատուններէն յանձնարարուած տասնըհօթը հիւրեր։ Ներկաներէն ոմանք սենեկապետ Էթհէմ պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

—Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին նաեւ անգլիացի, ամերիկացի ու գերմանացի տասներեօթը զբօսաշրջիկներ որոնք նոյնպէս Էմին պէյի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՋԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ, Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր ու յետոյ Ֆրանսայի դեսպան Պ. Քոնսթան՝ զատ զատ, և Սեւ Լերան դեսպան Պ. Պաքիչ Ռումանիոյ դեսպան Պ. Կիքա, պապական նուիրակ մոնսէնեօր Պոնէթի, Իտալիոյ դեսպանատան գործակատար Կալինա կոմսը և Պուլկարիոյ գործակատար Կէշով էֆ. խմբովին պատիւ ունեցան ոչ պաշտօնապէս ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։»

ԿԱՅՍ. ՇՆՈՐՀ.—Վեհ. Սուլթանին Սէճճատէճի Պաշի Իզզէթ պէյ երէկ, կայս. Իրատէի մը համաձայն, քանըմէկ ոչխարի միս, հաց ու դրամական պարգեւներ բաշխեց քանի մը թաղերու աղքատներուն, որոնք բարեմաղթութիւններ ըրին Վեհ. Սուլթանին համար։

ՐԸԶՎԱՆ ՓԱՇԱ.— Վեհ. Սուլթանին Խավասըճի Պաշի Իլիաս պէյ, երէկ, քաղաքապետ Րըզվան փաշայի ապարանքը գնաց և, կայս. Իրատէի մը համաձայն, անոր որպիսութիւնը հարցուց։ Ինչպէս ծանուցուեցաւ Րըզվան փաշա շաբաթէ մը ի վեր հիւանդ է։

ՈՒԽՏԱՒՈՐՆԵՐԸ.—Կ. Պոլիս հասած իսլամ ուխտաւորներէ շատերը, երէկ, Սէլամլըքի արարողութեան առեն, բարեւի կեցած էին Վեհ. Սուլթանին անցնելիք ճամբուն վրայ։ Ատոնք, կայս. ապարատուններու տեսուչ Թաիֆ փաշայի միջոցաւ արժանացան կայս. մեծարանաց։

ԵՈՐԿԻՈՍ ԹԱԳԱՒՈՐԸ.— Ցունաստանէ Եորկիոս թագաւորին անուան տօնախմբութեանը առթիւ, երկուշաբթի առտու, Բերայի Բանայիա եկեղեցիին մէջ գոհաբանական հանդիսաւոր աղօթքներ պիտի կարդացուին։ Հելլենական դեսպանը, դեսպանատան ու հիւպատոսարանին բոլոր պաշտօնեաները և հելլենական գաղթականութեան երեւելիները ներկայ պիտի գտնուին։ Եկեղեցական արարողութիւններէն ետքը դեսպան Մավրոկորտաթօ իշխանը պիտի ընդունի ներկաներուն շնորհաւորութիւնները։

ՌՈՒՍԻՈՅ դեսպանատան գործակատար Պ. Զիրպաշէվ, առջի օրը, Հէյպէլի կղզիին մէջ զբօսական պտոյտ մը կատարելէ ետքը, այցելութիւն տուաւ Երուսաղէմի Յունաց նախորդ Պատրիարք Տ. Նիկոդիմոսի։ Սերպիական դեսպան Սավա Կրուիչ զօրավարը որ նոյն կղզին կը բնակի և առջի օրը քաղաք պիտի գար, Պ. Զիրպաշէվի հրաւէրին վրայ Տոնեց պահականաւով Պոլիս եկաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Պասրայի մէջ երկու օրէ ի վեր ժանտախտէ նոր դէպք չէ պատահած։

—Պաղտատի առողջապահական կացութիւնը լաւ է։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Ֆէրտինանտ իշխանը, առջի օրը, Բովաեուրիշթէ գացեր է։

—Նարոտնի Բրավա կ'ըսէ թէ վախճանեալ Պ. Սթոյլով յիշատակագիր մը դրած է վերջին քսանըհինգ տարիներուն Պուլկարիոյ մէջ պատահած դէպքերու մասին։ Այդ գրութիւնը Սոֆիայի անգլիական հիւպատոսարանին յանձնուած է եղեր պահուելու համար։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԸ.— Սամոսի իշխանապետութեան Կ. Պոլսոյ գործակատար Քոնսթանթէն էֆ. Սթէֆանիտիս, երէկ, այցելութիւն տուաւ Յունաց Պատրիարքական Տեղապահին՝ որուն յանձնեց Սամոսի իշխան Միխալաքի էֆ.ի շնորհաւորական մէկ գիրը։

—Յունական լրագիրները կ'ըսեն թէ Գասըգիւղի մետրապոլիտը, որուն թեմերէն է Հէյպէլի, արտօներ է նախորդ Պատրիարք Տ. Կոնստանդիանոսը՝ նոյն կղզին բնակելու։ Այդ հաշուով Հէյպէլիի մէջ հիմա երեք նախկին Պատրիարքներ կը բնակին։

—Պատրիարքին ընտրութիւնը մայիս 28ին պիտի կատարուի։

ԽԱՐԴԱԽՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Սէրվէթ կ'իմանայ թէ Բերայի ու Ղալաթիոյ Հայ. Հռոմէականներուն մուխթարը, ակերաբեր մը մատուցանելով Շէյխ-Իւլ Իսլամի Դրան, բողոքեր է Ղալաթիոյ Զէյնէպ խանը հաստատուած Մանուկ Մալիքեան անուն փաստաբանին դէմ, ըսելով որ զինքը խաբելով կնքել տուեր է՝ ժառանգական խնդրի մը մասին տրուած վճիռ մը փոխելու վերաբերեալ գրութիւն մը։

Պ. ՉԱՐԼՍ ՏԻՔԻՆՍԸՆ, Կ. Պոլսոյ ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսը, յառաջիկայ շաբաթ օր մայրաքաղաքէս պիտի մեկնի՝ ուսումնասիրական ուղեւորութիւն մը կատարելու համար Սամսոնի, Տրապիզոնի, հարաւային Ռուսիոյ, Ռումանիոյ և Պուլկարիոյ մէջ։ Պ. Տիքինսըն պիտի կենայ Սոֆիայի մէջ, վասն զի, ինչպէս ծանուցուեցաւ, այդ տեղին համար ալ ընդհանուր հիւպատոս կարգուած է։

ԱՊԻՐՏԻՆԻ (Սկովտիա) համալսարանին ուսուցիչներէն Պ. Ռէմզէյ քանի մը օրէ ի վեր Պուրնովա (Իզմիրի մօտ) կը գտնուի, ուր հիւրընկալուած է Պ. Ուիթոլի տունը։ Բրոֆէսէօրը տակաւին երկար ատեն հոն պիտի մնայ՝ աւարտելու իր մեծ աշխատասիրութիւնը՝ Geographical History of Asia Minor (Աշխարհագրական պատմութիւն Փոքր Ասիոյ)։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ ՄԷՋ.—Պուլկարիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը Քէօսթէնտիլի կառավարիչէն, քաղաքապետէն և հրեայ համայնքութեան երեւելիներու մէկէն յանձնաժողով մը կազմեց՝ Հրեաներու դէմ գործուած ծայրայեղութիւններու մասին քննութիւն մը կատարելու համար։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Անցեալ երեքշաբթի, Իզմիրի շրջականները երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ զգացեր են։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ տեղեկութիւն կը տրուի թէ Լէյլէնտ Լայն շոգենաւերը ծախուեր են Պ. Մորկանի։ Ընկերութեան նախագահը շրջաբերական մը ուղղելով բաժնետէրերուն, ծանուցեր է թէ առժամեայ պայմանագրութիւն մը կնքած է որուն համաձայն իր ունեցած բոլոր բաժնեթուղթերը՝ 71,000 հատ. Պ. Մորկանի կը ծախէ՝ իւրաքանչիւրը 14 ուկէօ անգլիական ոսկիի՝ տոկոսն ալ միասին։ Միւս բաժնետէրերն ալ իրաւունք ունին նոյն գինով ծախել իրենց բաժինները։ Վաճառման պայմանները պէտք է ընդունուին բաժնետէրերու կողմէ։ Ընկերութեան նախագահը յանձն առեր է մինչեւ տասներչորս տարի չմասնակցիլ Ատլանտեանի հիւսիսային կողմը երթեւեկող շոգենաւերու որ և է Ընկերութեան վարչութեանը, բաց ի Անվէրսի և Մոնրէալի միջեւ կատարուած երթեւեկութիւններէն։

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ.— Ելմտական յանձնաժողովը քննութեան ենթարկած է Մաքսային ընդհանուր քննիչ Նուրի պէյի ծրագիրը որով առաջարկած էր որ կայս. կառավարութիւնը օսմ. ոսկին հարիւր դրուշի և մէճիտիէն $18\frac{1}{2}$ դրուշի ընդունի, ինչ որ տարեկան 400,000 ոսկիէն աւելի շահ մը պիտի գոյացնէ ելմտական գանձուն։

ՇԷՆՔԵՐՈՒ ՇԵՐԷՖԻԷՆ.—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Թաղապետական կանոնագրին վրայ յաւելուած մը ընել, որպէս զի փողոցներու ընդարձակուելուն առթիւ կալուածներու տէրերէն առնուելիք շէրէֆիէն աւելի կանոնաւոր կերպով գանձուի։ Պետական Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը որուն յանձնուած է այդ խնդիրը, սա որոշումը տուաւ.— Թաղա-

պետութիւնը երբ փողոց մը ընդարձակելու պահուն, փողոցին ներքին կողմը գտնուած շէնքի մը առջևի կողմը նոր բացուած պողոտային վրայ ելած ըլլայ, գնահատիչները որոշեն այդ շէնքին արժէքը և եւմտական ու պետական խորհուրդները վերաքննեն այդ որոշումը. յետոյ նոյն արժէքին համաձայն չէրէֆիէի քանակութիւնը որոշուի և մինչև երեք տարի մաս առ մաս գանձուի կալուածատէրերէն։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ կոչուելու համար տրուած աղերսագիրները դրոշմաթուղթէ զերծ պիտի ըլլան՝ պաշտօնէ հրաժարելու և արձակուրդ խնդրելու վերաբերեալ աղերսագիրներու պէս։

ԵԷՄԷՆԻ ԽԱՀՈՒԻՆ. — Եէմէնի նահանգին խահուէի բերքը տարեկան 13 միլիոն քիլոյէն աւելի է։ Կայս. կառավարութիւնը, տասանորդէն զատ, «Թէամմիւլէթ» անուն տուրք մը կը գանձէ՝ հարիւրէն քսան համեմատութեամբ։ Այդ հաշուով տէրութեան գանձը պէտք է 2,600,000 քիլօ խահուէ ստանայ, որ իւրաքանչիւր քիլօն տասը ղրուշէն կ'ընէ քսանըվեց միլիոն ղրուշ։ Սակայն մինչև հիմա տէրութեան գանձը տարեկան 80,000 ոսկիէն աւելի գումար մը ստացած չէ։ Այդ պարագան կը վերագրուի տուրքը, եւմտական կանոններու համաձայն փոխանակ մէկ անգամէն, երեք անգամէն գանձուելէն։ Արդ, ձեռնհաս պաշտօնէութեան մատուցուած ծրագիր մը կարգ մը միջոցներ առաջարկած է թէ՝ եւմտական գանձուն շահը պաշտպանելու և թէ Եէմէնի մէջ խահուէի վաճառականութիւնը աւելի ընդարձակելու համար։

ԱՅՏԸՆԻ նահանգին Սէֆիէի Հիսար գաւառակին մէջ հնագիտական կայան մը և նամակատուն մը պիտի հաստատուի։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Նախապէս Գոնիա ղրկուած 66 տուն Կովկաս Չիչէն գաղթականներէն զատ, վերջերս նոյն ցեղէն 450 գաղթականներ ալ Գոնիա հասեր են։ Ասոնք բնակութեան պիտի հաստատուին Գարաման ու Էրէյլի գաւառակներուն պարապ գետիններուն վրայ։

ԳԱՐԱՍՈՒԻ ՀԱՆՔԵՐԸ. — Իզմիտի գաւառին Գանտրէ գաւառակին մէջ գտնուած Գարասուի հանքերուն Ընկերութիւնը, աղերսագիր մը մատուցանելով Սպարապետի Դրան, խնդրեր է որ հոն ոստիկան-զինուորներու պահականոց մը հաստատուի։ Սպարապետի Դուռը նկատողութեան առած է այդ աղերսագիրը։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ Երկաթուղիներու Ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ երէկուընէ սկսեալ Հէյտարփաշայի (Պուլկարական սահմանագլուխը) և Կ. Պոլսոյ միջև Թիւ 4 և 7 պայմանադրական կառախումբերուն երթեւեկութիւնները դադրած են։ Նոյնպէս այսօրուընէ սկսեալ Էտիրնէի և Կ. Պոլսոյ միջև բանող Թիւ 62 և 61 խառն կառախումբերուն երթեւեկութիւնները դադրած են։ Ասոնց տեղը Հէյտարփաշայի և Կ. Պոլսոյ միջև Թիւ 48 և 78 կառախումբերը պիտի երթեւեկեն։ Թիւ 48 կառախումբը ամէն օր Սիրքէճիէն պիտի մեկնի կէսօրէն երեք ժամ վերջը և Հէյտարփաշա պիտի հասնի առտուան ժամ 5.59ին. անկէ Թիւ 4 պայմանադրական կառախումբը իր սովորական ժամուն պիտի շարունակէ։ Թիւ 78 կառախումբը ամէն օր Սիրքէճի պիտի ժամանէ կէսօրէն չորսէս ժամ առաջ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ Ծերակոյտին դեր-ատենապետ Պ. Ֆրանք Շավօ և Ծերակուտական Պ. Վալինեթէն, առջի օրը, Վորոնէ պահականաւով զբօսական պտոյտ մը կատարեցին Մարմարայի և Վոսփորի մէջ։ Վաղը Պրուսա պիտի ուղեւորին և շաբաթ օր Կ. Պոլիս պիտի դառնան։

ԱՏԱՆԱՅԻ կուսակալութիւնը հեռագրով խնդրեց Ներքին գործոց նախարարութենէն որ Հաճըն և Գարիս գաւառակներուն համար Թաղապետական մէկական բժիշկ ղրկուին։

ԾՈՎԻՆ ՏԱԿ ԴՐԱՄԱՐԿՂ. — Այտընի նահանգին Իտալիի ժողովին առաջին քարտուղար Շաքիր էֆ. և Բոլ Գոլճեան էֆ. Թէնէտոս կղզին ղրկուեր են՝ 80 տարի առաջ հոն ընկղմած արքունի նաւու մը դրամարկղը ծովին տակէն հանելու համար, բայց կատարուած խուզարկութիւնները ապարդիւն մնացեր են։

ԳԱՐԹԱԼԻ նաւահանգիստը մաքրելու համար քաղաքապետութիւնը խնդրեց Բ. Դուռնէն որ հարկ եղած ծախքի գումարը շուտով տրուի, վասն զի այդ տեղը բաւական ատենէ ի վեր մաքրուած չըլլալով ջուր կ'ապականուի։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ որոշեց որ անանձ անասուններ եթէ արտերու և մշակուած հողերու մէջ վնասներ գործեն, անոնց տէրերը Իտալիի ծոց-վճիռներու կողմէ դատուին ու դրամական տուգանքի և առաջ եկած վնասը տուժելու դատապարտուին. և եթէ տրուած վճիռը անբաւական նկատեն, կեդրոնական ընդհանուր դատախազներուն դիմում ընեն։

ՀԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐ. — Կայս. անձնական Գանձուն մէջ գտնուած Սալաշիէի հին դրամներ Կայս. Թանգարանը պիտի ղրկուին։

ՍՈՖԻԱՅԷՆ կը գրեն թէ հանրային կրթութեան եւմտացոյցէն 170,000 Ֆր. զեղչուելով, երկու սեռէ հինգ հարիւր ուսուցիչներ պիտի ճամբուին։

ՀՐԴԵՀ. — Երէկ գիշեր ժամ 8ին Պոլսոյ Էյուպ Գարու Թաղի Րիւշտիէ վարժարանին վերի յարկէն հրդեհ ծագելով ամբողջ շէնքը այրեցաւ։

ՊԱՐՍԻՑ դեսպան Միրզա Մահմուտ խան որ արձակուրդով Թէհրան կ'ուղեւորի, Բէյթ հասեր է։

ՏԻՖԹԷՐԻԱՆԷԻ վերաբերմամբ Չիհա փաշայի նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմուած է՝ նոյն պաշտօնարաններն հասոյթները աւելցնելու մասին խորհրդակցելու համար։

ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹԵՐԸ. — Ձեռնհաս պաշտօնատանը կրկին անգամ հրահանգ ուղղելով ամէն կողմ ծանոյց թէ «Նիսպի» և «Մագթու» դրոշմաթուղթեր իրարու տեղ եթէ սխալմամբ գործածուին, եւ եթէ քանակութիւնը օրինական սահմանին համաձայն ըլլայ, հարկ չկայ գործածողէն դրամական տուգանք առնել։

ՊԷՀՃԷԹ ՊԷՅ, անդամ գաղթականներու յանձնաժողովին, հանգստեան կոչուեցաւ 4099 դրուշ ամսաթոշակով։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ. — Պետական Խորհուրդին անդամ հանգուցեալ Ապրօ էֆ.ի ընտանիքին 1135 ղրուշի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ դեսպան Պ. Զինովիէվ որ արձակուրդով Կ. Պոլսէն մեկնած էր, Բեդերսպուրկ ուղեւորեր է։

ՈՃԻՐՆԵՐ. — Հայտար Փաշայի մէջ, առջի գիշեր ժամը 3ին ատեններ աւելի ոճիր մը գործուեցաւ։ Դեր գնդապետ Հիւսէյին էֆ. ընտանեօք նոյն իրիկունը Հայտար Փաշայի մարգագետինը գացած էր զբօսանքի համար։ Հազիւ թէ քառորդ ժամէ ի վեր հոն էին, երբ անծանօթ մէկը իրենցմէ քանի մը քայլ հեռու գալով կեցաւ։ Հիւսէյին էֆ. անոր մօտենալով սկսաւ խօսիլ հետը լեզուով մը։ Պահ մը ետքը անծանօթը դաշոյն մը հանելով մէկ հարուածով սպաննեց Հիւսէյին էֆ.ն։ Կայս. Թիկնապահ Շամիլ փաշա խնդիրը իմանալով քննութիւն բացաւ։ Ոճրագործը Բանկալթիի զինուորական վարժարանին աշակերտներէն է և Բեամիլ կը կոչուի։ Կը կարծուի թէ այս ոճիրը կնոջ խնդրի մը հետեւանք է։

— Իսքէչէէն կը գրեն. — Իսքէչէյէն կէս ժամ հեռուն Միսվագը գիւղին մէջ, որ գեղացիներուն համար բաւական գեղեցիկ զբօսավայր մըն է, երկու ընդհարան կան, որոնցմէ մէկը Պարպա Նանի և Եորկի անուն երկու Ռումանացիներու կողմէ վարձուած էր։ Ապրիլ 16ի երկուշաբթի գիշերը ժամը հինգին ատենները, այդ ագարակին հետ բարեկամութեան եղան մէկը 50 և միւսն ալ 28.30 տարեկան այդ երկու անձերը, որոնց ամբողջ դիակները երեւան հանուած են։ Այդ մասին քննութիւն կատարելու համար հոն գացող Թաղապետական բժիշկը այս դէպքին արկած մը ըլլալը յայտնած էր թէեւ, սակայն խնդիրը ծանր գոյն մը առած ըլլալով, երկրորդ քննութիւն մըն ալ կատարուելու ձեռնարկուեցաւ, և քննութեան ատեն Թաղապետական բժիշկին հետ ուրիշ երկու բժիշկներ ալ գտնուեցան, որոնց տուած տեղեկագրէն խորհրդաւոր ոճիր մը գործուած ըլլալը երեւան հանուեցաւ, որովհետեւ բոցերուն մէջ այրող երկու դիակներուն մէկին կռնակէն գնտակներ գտնուեցան, միւսին ալ գլուխը մարմինէն զատուած էր, և մարմնոյն վրայ ալ քանի մը դանակի վէրքեր տեսնուեցան։

Ազգային Լուրեր

Թիֆլիսէն կը գրեն. — «Մեզ հաղորդում են որ Արդուեթեան Երկսեռ-կոմսի դպրոցը, Թիֆլիսի ուսում նարանական շրջանի վարչութեան թոյլտուութեամբ, ենթարկվում է բարեփոխութիւնների։ Դասընթացը այսուհետեւ լինելու է Պրոգիմնազիական։ Ուսումնարանը կոչվելու է «Օրիորդական գիմնազիոն դպրոց» և ունենալու է 4 դասարան և երկու նախակրթարան, ուր ընդունվել կարող են բոլորովին ոչինչ չը սովորած երեխաներ։ Դպրոցին տրվելու է ընտանեկան բնաւորութիւն։ Ընդունվելու են միայն սահմանափակ թիւով գիշերօթիկներ։ Առանձին ուշադրութիւն դարձնելու է աշակերտուհիների բազմակողմանի բարոյական, մտաւորական ու ֆիզիքական զարգացման վրայ։ Աւանդվելու են բացի պրոգիմնազիական ծրագրով պարտադիր առարկաներից նաեւ երաժշտութիւն, նկարչութիւն, ձեռագործ և մարմնամարզութիւն։ Լեզուներից՝ բացի ռուսերէնից, աւանդվելու են մայրենի լեզու (տեղացիների համար) և ֆրանսերէն, գերմաներէն ու անգլիերէն։

*** Մի ռուս լրագրում կարդում ենք. — «Պ. Ց. Վ. Նալբանդեան, երիտասարդ ջութակահարների մէջ տաղանդաւորներից մէկը, որը գեղեցիկ ջութակահարի համբաւ ունի, առիթ ունեցել է նորից ցոյց տալու մի կոնցերտի մէջ իր համակրելի և բազմազան տաղանդը. Նրա ջերմ և վառ նուագը անդադար կատարելագործվում է։ Իր գեղեցիկ օժտված, ղուտ երաժշտական բնաւորութիւնը նա ցոյց տուեց։ Պ. Նալբանդեան իր գեղեցիկ վիրտուոզ յատկութիւնները ցոյց տուեց և իր կատարած մի շարք նուագներին մէջ։ Պ. Նալբանդեան թանկագին ընծաներ ստացաւ, նոյնպէս և իր պատկերը «Երախտագէտ երիտասարդութիւնից», որին նա երբեք չէ մերժել մասնակցելու չքաւոր ուսանողների օգտին տրված կոնցերտներին։»

— Բաղաքական ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և ատենապետութեամբ Գրիգոր էֆ. Խրատբեանի. — Նախ Գարուն Թաղեցւոց կողմէ մատուցուած խնդրագրի մը վրայ, ժողովը նկատի առաւ Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութեան խնդիրը, և մատուցուած տեղեկագիրէն վերահասու ըլլալով որ ընտրութիւնը օրինաւոր կերպով չէր կատարուած, բեկանեց զայն, և որոշեց որ նոր ընտրութիւն կատարուի ըստ օրինի։ Ընտրական գործողութեանց հսկելու հոգը յանձնուեցաւ Ելեւմտից Տեսուչ Միհրան էֆէնտի Զօպանեանի։ — Տեսեւ. Խորհրդոյ ատենապետ Նշան էֆ. Փափազեան կրկնած էր իր հրաժարականը՝ գրաւոր մը առաջարկելով։ Ժողովը ընդունեց զայն, և որոշեց հրաւիրել Տնտես. Խորհուրդը՝ որ անոր տեղ ուրիշ ատենապետ մը ընտրէ։ — Մայր Եկեղեցւոյ Թաղական Խորհրդոյ ընտրութիւնը օրինաւոր դատելով հաստատեց։ — Ժողովը նկատողութեան առաւ մէկ քանի գաւառական եկեղեցիներու նորոգութեան խնդիրը, և որոշեց հրահանգներ տալ հարկ եղած նորոգութիւնները ընելու համար։ — Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ յարաբերական խնդիրներով։

— Ուսումնական Խորհրդոյ նիստը տեղի ունեցաւ երէկ Ղալաթիա, նախագահութեամբ Ս. Պատրիարքին և հետեւեալ որոշումները տուաւ. — 1. Կարօտեալ Հայ Ուսանողաց «Օգնութեան Սնտուկի» կանոնագրի մը վերջնական քննութիւնը կատարելով, որոշեց ըստ օրինի ներկայացնել զայն Վարչութեան վաւերացման։ (Փոխանակ Նպաստից Սնտուկի անունի յարմար դատուեր է «Օգնութեան Սնտուկ» անունը տալ)։ — 2. Ներկայ շրջանի կիրակնօրեայ դասախօսութեանց մասին որոշուեցաւ որ առ այժմ 12 դասախօսութիւններ տեղի ունենան (վեց գումարում) յառաջիկայ մայիս և յունիս ամսոց մէջ։ — 3. Ս. Պատրիարքը գրութեամբ մը յայտնելով որ Պէզազեան կրթական հաստատութեան հիմնադիր-անօրէն Պէզազեան էֆ.ի քսանեւհինգամեայ գործունէութեան յոբելեանը յառաջիկայ հոկտեմբեր 1ին հանդիսաւորապէս տօնելու համար իր նախագահութեան ներքեւ մասնախումբ մը կազմուած է, կը հրաւիրէր Խորհուրդէն ևս, որ ինքն ալ, իբրեւ վաւերիչ մարմին ազգային կրթութեան գործին, հաճի իր գործակցութիւնը նուիրել սոյն հանդէսին։

— Ս. Հայրապետը մարտ 23ին մայր Աթոռ դարձեր է, Երեւանի մէջ, Միաբանութեան կողմէ եպիսկոպոսներ և վարդապետներ ընդ առաջ գացեր են Ն. Ս. Օծութեան։ Նոյն պատիւներով ընդունուեր է նաեւ Էջմիածնի մէջ։

— Պատրիարքարանէն շրջաբերական մը ղրկուեցաւ մայրաքաղաքիս բոլոր Թաղ. Խորհուրդներուն, յանձնարարելով որ Թաղ. Խորհուրդներու կատարած բոլոր դիւանական գործողութիւններու, այսինքն կալուածական խնդիրներու, ծնունդեան, ամուսնութեան և ուրիշ առթիւ տրուած վկայագրերէն առնուած տուրքերուն ու սակերուն ցուցակը մինչև յառաջիկայ երկուշաբթի Պատրիարքարանի նորակազմ ելմտական մասնախումբին ղրկուին։

— Կրթական նախագահութեան կողմէ Կ. Պոլսոյ Ազգ. վարժարաններու քննիչ կարգուած Սիւրէյա պէյ Գումգափուի Մայր վարժարանը և Կէտիկփաշայի Ազգ. վարժարանը այցելելով՝ աշակերտները քններ է Թուրքերէն լեզուի մէջ, ու գործածուած բոլոր դասագիրքերը աչքէ անցընելով կարգ մը պատուէրներ տուեր է։ Սիւրէյա պէյ մասնաւորապէս յանձնարարեր է տեսուչներուն որ Ուսումնական Խորհուրդէն վկայական չունեցող ուսուցիչներ չդասախօսեն վարժարաններու մէջ։

— Պուլկարիոյ և Ռումանիոյ Վիճակները վերակազմելու համար Խառն Ժողովի անցեալ նիստին մէջ կազմուած յանձնաժողովը հրաւիրուած է նիստ գումարելու։

— Պատրիարքական փոխանորդ Ճէվահիրճեան եպիսկոպոսի հրաւէրին վրայ, Դատաստանական Խորհրդոյ եկեղեցական անդամներէն Միքայէլ քահանայ Աճէմեան և աշխարհական անդամներէն Տ. Քթ. Սլլաճեան և Ղազարոսեան էֆէնտիները երէկ Պատրիարքարան երթալով, ի ներկայութեան Խառն Ժողովոյ կողմէ պատուիրակ կարգուած Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի, խորհրդակցութիւն կատարեցին ամուսնական խնդրոյ մը նկատմամբ, որ Ժողովին եկեղեցական ու աշխարհական անդամներուն միջև կարծիքի անհամաձայնութիւն առաջ բերած էր։ Այս խորհրդակցութեան արդիւնքը Տիգրան էֆ. Եուսուֆեանի կողմէ Խառն Ժողովին պիտի ներկայացուի տեղեկագրով մը։

— Սղերդի մեր Թղթակիցը կը գրէ մեզ մարտ 28 թուականով. — «Ամսոյս 19ին Սղերդ ժամանեց տեղիս նորընտիր կառավարիչը՝ Վսեմ. Եահեա Նիւզհէթ փաշա. երկու օր առաջ արդէն դիմաւորելու գացած էին կառավարական ու թաղապետական քանի մը կարեւոր պաշտօնեաներ. նոյն օրն ալ խուռն բազմութիւն մը ընդ առաջ ելած էր մինչև Գոզմէ վտակը՝ ձիաւոր և հետիոտն. Բաղաքին մուտքէն մինչև կէս ժամ հեռու ճամբու երկայնութեան վրայ մեծ թափօր մը կազմած էր ժողովուրդը, որուն մէջէն անցնելով Վսեմ. Կառավարիչը՝ շրջապատեալ զինուորական ու կառավարական պաշտօնեաներէ և այլ ականաւոր անձնաւորութիւններէ՝ բարեւներ կու տար աջ ու ձախ. Սովորականէն շքեղ ընդունելութիւն մը եղաւ Ն. Վսեմութեան. Այս առթիւ առաջնորդարանի կողմէ ալ պատշաճ ընդունելութիւն եղաւ։

«— Վիճակիս Առաջն. Տեղապահ Գեր. Տ. Փառէն Հայրապետը որ ամսոյս 15ին մեկնած էր դէպ ի Մուշ, ուր հասնելուն երկրորդ օրն իսկ գործերը կարգադրեց և 3.4 օր Մշոյ ու այնչափ մըն ալ Բաղէշի Առաջնորդարաններուն մէջ հիւրասիրուելէն յետոյ, այսօր Սղերդ դարձաւ ի մեծ ուրախութիւն ամէնուս, մանք որ տէրունական տօնելի այս օրերուն մէջ, աւելի քան երբեք, պէտքը կը զգայինք Ն. Գերապատուութեան շնորհ քարոզներուն։

«— Զինուորական բժիշկ փոխ-հազարապետ Տօքթ. Գասըմ էֆ.ն հրաժարեցաւ տեղիս Թաղապետական բժշկի պաշտօնէն՝ զոր կը վարէր բաւական երկար միջոցէ մը ի վեր, սակ իր գործերուն ծանրութեան պատճառաւ. որով հիմակ բժիշկի մը պէտքը կրկնապէս զգալի է քաղաքիս համար։ Այնթապի միսիոնար Տօքթ. Շէփըրտ Տիարպէքիրի մէջ աղքատին ու հարուստին հաւասարապէս տարած դարմաններէն աւելի իր ըրած զարմանալի բժշկութիւնները ընդհանուր խօսակցութեան առարկայ դարձած էին Սղերդի մէջ. ամէն օր նոր նոր բաներ կը ղրուցէին անոր յաջողութիւններէն, այնպէս որ շատեր՝ աչքով ականջով ու մարմնով բարակցած, ներքին հիւանդութիւններէ տառապող խումբ մը մարդիկ, կէս մը ճամբայ ինկած էին Տիարպէքիր երթալու և մեծաւ հավաքով Տօքթորին ներկայանալու համար, բայց վերջը մեր աղաւաղները տեղեկանալով որ իր վիրաբոյժի հանգամանքովը Տօքթ. Շէփըրտ չպիտի կարենայ օգտակար ըլլալ իրենց, աղերսին նստան։

«— Ինչպէս օրին գրած եմ, այս տարի միայն մէկ անգամ, յունվարի սկիզբները, ձիւնի երես տեսանք, որ անկէ ի վեր օդերը գէթ պայծ կ'երթան և քիչ կ'անձրեւէ, որուն հետեւանքով մեր աղբիւրները — ծիշտը՝ աղբիւրի մնացուկները ունինք, բայց աղբիւր՝ ո՛չ, — չեն բաւեր 10000ի չափ բնակիչներուս պասուքը անցընելու։ Ձրհորներն ալ շատ քիչ ջուր կը պարունակեն, կարծես ասոնց ալ աղբերակները ցամքած են։ Եւ, եթէ, Տէր մի՛ արասցէ, այս այսպէս շարունակէ, շատ անտանելի պիտի ըլլայ։ Թէպէտեւ այս օրհնեալ շաբթուս մէջ անձրեւեց քիչ մը, բայց եկած սեղմ անձրեւը մազի մը չափ չազդեց աղբիւրներուն վրայ։ Եւ, ամէն անկելութիւններուն հակառակ, կը վախցուի որ հացն ալ աղի ջուրին նուազութեան պատճառաւ։»

Հեռագիր Այսօրուան

(Աժանս ըր Քոնսթանթինոբլը)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ. — Ելմտական նախարար Պ. Ֆոն Միքէլ անձնական ակարութեան պատճառաւ պիտի հրաժարի։ Լօքալ Անցայկեր կ'ըսէ թէ այդ հրաժարականը պիտի ընդունուի։

— Բրուսիոյ Խորհրդարանին երկու ժողովներուն գումարման մէջ նախագահ փոն Պիւլով կոմսը կարդաց արքայական հրամանագիրը որով Խորհրդարանին նստաշրջանը կը փակէ։ Նախագահը յայտարարեց թէ ջրանցքներու ծրագրին յանձնաժողովին վիճաբանութիւններէն կառավարութիւնը համոզում գոյացուցած է թէ ջրանցքի ծրագրին նկատմամբ համաձայնութիւնը առ այժմ անկարելի է և հետեւաբար այդ մասին որ և է վիճաբանութիւն անօգուտ է։

— Լրագիրները կ'ըսեն թէ ֆոն Պիւլով կոմսը դահլիճը վերակազմելէ ետքը Երեսփ. Ժողովը պիտի լուծուի։ Նոր նստաշրջանին որ հոկտեմբերի վերջերը տեղի պիտի ունենայ, ջրանցքներու ծրագիրը նորէն պիտի ներկայացուի։ Իրավիճակ շրջանակներու մէջ այս լուրը կը հերքուի։

— Լրագիրները կ'ըսեն թէ Գերմանիոյ առեւտրական ու ճարտարարուեստական նախարար Պ. Պրէֆէլտ հրաժարեր է, և թէ ելմտական նախարարութիւնը պիտի յանձնուի արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական-տեղեկարար Պ. ֆոն Ռայնպապէնի և կամ Ներքին գործոց նախարար ֆոն Բոզատովսքի-Վէհնէր կոմսին։

— Վոլֆ Գործակալութիւնը կը հաստատէ թէ Վիլհէլմ Կայսրը ընդուներ է ելմտական նախարար Պ. ֆոն Միքէլի, երկրագործական նախարար Պ. ֆոն Համմերշթայնի և առեւտրական ու ճարտարարուեստական նախարար Պ. Պրէֆէլտի հրաժարականները։

ԹՐԱՆՍՎԱԼ

ԼՈՆՏՈՆ. — Անգլիոյ Երեսփ. ժողովին մէջ պատերազմական նախարար Պ. Պրոտրիք յայտարարեց թէ ապրիլ ամսուն 1046 Պոէրներ գերի բռնուած եւ 106 ալ անձնատուր եղած են։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ՓԱՐԻԶ. — Ֆրանսայի նախարարաց Խորհուրդին այսօրուան նիստին մէջ Պ. Տէլքասէ Բեդերսպուրկ կատարած ուղեւորութեան համառօտ տուաւ։ Ֆրանսայի ու Ռուսիոյ միջև կատարեալ անհամաձայնութիւն կը տիրէ՝ երկու երկիրները շահագրգռող բոլոր խնդիրներու մասին։

(Աժանս Նասիոնալ)

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ, 3 մայիս. — Գերմանիոյ ելմտական նախարար Պ. ֆոն Միքէլ հրաժարեցաւ։ Ուրիշ քանի մը հրաժարականներ ալ սպասուած են։

ՃԱՊՈՆ

ԼՈՆՏՈՆ. — Ճափոնի նախարարապետ Իթօ մարքիզը հրաժարեցաւ։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

ՍՈՖԻԱ. — Ֆէրտինանտ իշխանը հոս հասնելուն պէս ընդունեց նախարարները։ Պատերազմական նախարար Բաբրիգով զօրավարը հրաժարեցաւ։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ՍԻԱՄ

ՓԱՐԻԶ. — Պանքոքէն կը հեռագրեն թէ Ֆրանսացիները Սիամի մէջ խռովութիւններ են։ Մանրամասնութիւն չկայ։

ՉԻՆՈՒ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼՈՆՏՈՆ. — Չին ընդունեց վաթսունըհինգ միլիոն անգլիական ոսկի իբ կողմէ Տէրութեանց վճարուելիք հատուցմանց իբրեւ ընդհանուր գումար։

ՀՐԴԵՀ ԿԱԼԻՖՈՐՆԻԱՅԻ ՄԷՋ

ԼԻՄՊԵՐԿ. — Միլլէյէ մէջ ահագին հրդեհ մը ծագեցաւ. հարիւր վաթսունըհինգ տուներ այրեցան։

ՊԵԼՃԻՔԱ

ՊՐՈՒՔՍԷԼ. — Հանրապետական-քրիստոնեայ Ֆլամանները նոր համաժողով մը պիտի գումարեն Անվէրսի մէջ յառաջիկայ կիրակի՝ ի նպաստ ժողովրդական քուէարկութեան։

ՖՐԱՆՍԱ

ՓԱՐԻԶ. — Լիպըր Բառօլի տնօրէն և Երեսփոխան Պ. Տրիւմոն յայտարարեց է թէ Խորհրդարանին գումարման ատեն Ալժէրի չարաշուկութեանց մասին հարցապնդում մը պիտի ուղղէ կառավարութեան։

ՌՈՒՍԻԱ

ՊԷՐԼԻՆ. — Թերթ մը կը ծանուցանէ թէ Ռուսիա 500 միլիոն ֆրանքի փոխառութիւն մը կնքած է Ֆրանսայի մէջ։

ԻՏԱԼԻԱ

ՀՌՈՄ. — Ելմտական նախարարը պիտի հրաժարի։ Իրեն պիտի յաջորդէ Տ. Կուիչչարտինի։

Տr. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ Երեսը
Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ չունինք

ՂԷԼԷՔՍԻՈՆ ՍԱՀԱՐՖԸ

ՓԱՐԻԶ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Փ. Փ.	27	06
Ամէնէն բարձր գին	»	27	11
Ամէնէն վար գին	»	26	05
Բօւմէլի Երկթ. գոց.	Ֆր.	116	25
Ամէնէն բարձր գին	»	117	12
Ամէնէն վար գին	»	116	—
ՔԱՂԱՔԻՍ 21 Ապրիլ			
Օսմ. Քոնսոլիտէ Սերի Դ.	Փ. Փ.	27	14
Բօւմէլի Երկաթուղի	Ֆր.	116	75
Օսմանեան		—	—
Բէժի		14	10
Օսմ. Պանքա		—	—
Թէլէկ Շէլէըքալ Ընկ.		1	06
Տօս. Օթ. Նաւը է Պալէօս.		9	15
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		5	15
Ֆլանճալ Թանսին		5	32
» ծուխային		185	—
» գործարան		472	—
Քարուք Դ. Պեթրոյ		472	—
Թրամվայ		94	50
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	Լոյ	109	05
» » չէք	»	110	05
Փարիզ » »	Ֆր.	23	02 1/2
» » չէք	»	23	97 1/2
Վիէննա 3 ամիս	Մարք	18	60
Պէրլին չէք	Ֆիօր.	22	88
ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ			
20 Ֆրանքնոց	Ղր.	87	22
Անգլիական ոսկի	»	110	03
Բօլ Իմբէրիալ	»	90	—
Թօմանս	»	51	03
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	07
Մէճիտիէ	»	89	—
Բաւելի Ղ. Գէորքի	Փ. Փ.	8	58

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱՀԱՐՖԸ

ԼՈՆՏՈՆ 3 Մայիս			
Անգլիական Քոնսոլիտէ		94	81
Օսմանեան Թուրք սէրի Բ.		49	75
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. Թուրք.		24	75
Օսմանեան Թուրք սէրի Դ. գոց.		24	87
Օսմանեան Պանքա		12	25
Օսմ. Փոխառ. 1890		101	—
Հելլենական 5 %		83	50
» Մօնօփոլ		44	50
Պուլկարական 1888		83	—
Իժիփթեան Ունիֆիէ		105	—
Տոմինէտ		166	—
Թրանսվալ		8	62
Այտըն Երկաթուղի		13	18
Փոխառութիւն		95	360
ՓԱՐԻԶ 3 Մայիս			
Ֆրանս. Թուրք 3 %		101	85
» » 3 1/2 %		102	35
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.) թուց.	Ֆր.	25	50
) գոց.	»	25	50
» » » Բ.	»	—	—
» » » Գ.	»	28	10
Օսմ. Պանքա. Թանքա	Ֆր.	557	—
Բէժի	»	470	—
Բօւմէլի Երկաթուղի	»	118	25
Օսմ. Մօնօփոլ	»	523	—
Օսմ. Բէժի	»	328	—
Եգիպտոսի Միացեալ 4 %		495	—
Քանալ Սիւէզ		1660	—
Իտալական Թուրք	»	96	50
Սպանիական արտաքին	»	72	87
Թրանսվալ	»	94	—
[illegible]	»	25	160
[illegible]	»	3	—
ՎԻԷՆՆԱ, 3 Մայիս			
Օսման. Լոտերիոյ Թուղթ	»	140	20
Բօւմէլի Երկաթուղի	»	111	50
Օսմ. Բէժի	»	301	—
ՊԷՐԼԻՆ, 3 Մայիս			
Օսմանեան	»	316	25
Բօւմէլի Երկաթուղի	»	114	70
Անատ. Երկթ. պարտաւորագիր	»	—	—
Թուրք. Լոտերիոյ Թուղթ 3 ամս.	»	80	260
ՊՐՈՒՔՍԷԼ, 3 Մայիս			
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ.		24	90
Բօւմէլի Երկաթուղի		117	—

Կը խնդրուի մեր թղթակիցներէն եւ յօդուածագիրներէն որ իրենց ձեռագիրները թուղթին մէկ երեսին վրայ միայն գրեն, տպարանի աշխատութեանց դիւրութեան համար։

ՏՕՔԹՕՐ Կ. ԱԹԱՆԱՍԵԱՆ որ տասնըհինգ տարիէ ի վեր իբր Բժիշկ, Վիրաբոյժ և Մանկաբարձ իր յաջողակութեամբ, գոհ ըրած էր հասարակութիւնը, վերջերը ուղեւորութիւն մը ըրած է Եւրոպան յատկապէս մօտէն ուսումնասիրելու համար արդի վիրաբուժական գործողութեանց վերջին կատարելագործեալ դրութեանց ամէն մանրամասնութիւնները (techniques), և յաջորդաբար Եւրոպայի գլխաւոր բժշկական կեդրոններուն՝ Էտինպուրկի, ԼՈՆՏՈՆԻ, ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՎԻԷՆՆԱՅԻ հիւանդանոցներուն մէջ ժամանակիս էն նշանաւոր վիրաբոյժներուն կատարած գործողութիւններուն որուն հետեւելով՝ ուսումնասիրած է, մանաւանդ կանանց ներքին գործարաններու, և որովայնի վրայ կատարուած ամէն գործողութիւնները (Laparotomie), և ասոնց համար պէտք եղած գործիքներն ալ հոգալով վերադարձած է այժմ իր բնակավայրը՝ ԻԶՄԻՐ։ Ուստի պատիւ ունի ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ պատրաստ է դարմանելու իրեն դիմող ամէն հիւանդները. կատարել ամէն տեսակ վիրաբուժական գործողութիւններ մարմնոյ որ և է մասին վրայ։ Կը տեղաւորէ կոտրած և խախտած (երրէ, չըէրէ) ոսկորները նորագոյն մեթոտներով։ Մասնաւորապէս յանձն կ'առնէ դարմանել ԿԱՆԱՆՑ ծննդական գործարանաց հիւանդութիւնները՝ ժամանակիս էն կատարելագործեալ կերպերովը։

Ամէն Ուրբաթ օր ձրի կը դարմանէ աղքատաց ԱԿԱՆՋԻ ԲԹԻ և ԿՈԿՈՐԴԻ հիւանդութիւնները և վիրաբուժական գործողութիւններ կը կատարէ։

486 65—100

ԱՊԱՈՒՔ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Կահաւորման յատուկ ամեն տեսակ ապրանաց
Ղալաթա, Զիւլֆարի փողոց, Սելանիկ խան, Թիւ 1—9

Նոր հաստատուած այս մթերանոցներուն մէջ կը գտնուին անգլիական գորգեր, տաքուման և Թուրքիայ գորգեր, «քէչէ»ներ, «Թէւլ» վարագոյրներ, սփռոցներ, քօրնիշներ, գետինի մուշամբաներ և զանազան տեսակներով ճոխ կերպասներ, մահճակալներ, աթոռներ ու հայելիներ։ Կը վաճառուի յարգոյ հասարակութեան շատ դիւրամատչելի պայմաններով։

ԱՄՍԱԿԱՆ ՎՃԱՐՄՈՒՆՔՈՎ
635 ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳԻՆ

ՓԱՐԻԶԵԱՆ ԿՕՇԻԿՆԵՐՈՒ ԳՈՐԾԱՐԱՆ
ԳԱՐԼՕ ԱՀՆԱՄԵԱՆ
ՀԱՅ ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՎԵՐՋԻՆ ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ՉԱՓՈՒ ՎՐԱՅ
ԱՐԱՆՑ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱՄԱՐ
Նաեւ կաղերու համար պատրաստուած
Գալաթա. Վոյվոտա փողոց. Թիւ 103

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱ

Վիճակ 31 Յունուար 1901

ՊԱՀԱՆՋՔ	Օսմ. ոսկի		ՊԱՐՏՔ	Օսմ. ոսկի	
Բաժինք չգանձուած	5,500,000	—	Դրամագլուխ	11,000,000	—
Սնտուկ ի Կ. Պոլիս	1,686,317	19	Պանքտոմսք ի շրջաբերութեան ի Կ. Պոլիս և ի մասնաճիւղս	967,890	—
» ի մասնաճիւղս	501 441	88	Վճարելի փոխանակագիրք	1,662,078	85
Գանձելի փոխանակագիրք	1,146,924	84	Ընթացիկ հաշիւք Կայս. գանձուն — պահանջողք	1,061,801	84
Պետական արժէթուղք	2,225,152	51	Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պահանջողք	6,513,321	81
Զանազան արժէթուղք	1,272,719	64	Դրամական աւանդք որոշ պայմանաժամով	7,563	71
Ընթացիկ հաշիւք Կայս. գանձուն — պարտականք	2,589,528	68	Վճարելի շահաբաժինք	739,854	26
Ընթացիկ հաշիւք զանազանք — պարտականք	3,502,072	09	Զանազանք	547,616	86
Փոխատուութիւնք արժէթղթոց և վաճառաց	3,792,550	95			
Անշարժ և շարժ. գոյք	246,872	93			
Զանազանք	36,546	62			
	22,500,127	33		22,500,127	33

Վաւերացեալ ճշդութիւնն ըստ տոմարաց

Տնօրէն Ընդհ. Տնօրէն
Ժ. ՕՊՈՒԱՆՕ Ռ. ՀԱՄԻԼԹԸՆ ԼԱՆԿ

ՄՈՒՉՈՒԱԼ ԼԱՅՖ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1843ին

Պահեստի գումար ՄԷԿ ՄԻԼԻԱՐ 563 ՄԻԼԻՈՆ 961 ՀԱԶԱՐ Ֆրանք

{Ապահովագրական ամէն կարելի դրութիւններ կը գործադրէ. խառն ապահովագրութիւն, ամբողջ կեանք, զաւակաց դրամագլուխ, ցման եկամուտ, եւայլն

Մուչուալ Լայֆի սակագինը և ապահովագրութեան զանազան դրութիւնները չուսումնասիրած մի ապահովագրուրուիք.—Առատաձեռն պայմաններ, վճարմանց դիւրութիւնք: Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պ. Ֆ. ՀԷՌ, ընդհանուր գործակալ, Ինաբէթ խան, Վօյվօտա փողոց, Ղալաթիա, Կ. Պոլիս: 579

ԿՈՒՐԾՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՔ

ՍԻՐՕ Տ'ԻՓՕՖՕՍՖԻԹ ՏԸ ՇՕ

ԿՌԻՄՕ ԵՒ ԸՆԿԵՐ. դեղագործ

SIROP D'HYPOPHOSPHITE DE CHAUX
DE GRIMAULT & Cie

Բոլոր բժշկաց կողմէ յանձնարարուած է և կատարելապէս կը բուժէ ցնցուղի և թոքի հիւանդութիւնները. նոյնպէս հարբուխները, ցնցատապերը ևն. թոքախտաւորներու թոքերուն այտուցները կ'սպիացնէ և կը վանէ յարատեւ հազերն, որք հիւանդներուն յուսահատութիւն կը պատճառեն։ Իր ազդեցութեամբ գիշերային քրտինքները կը դադրին, ախորժակը կ'աւելնայ և հիւանդը շուտով կ'առողջանայ։

ՓԱՐԻԶ, 8, Վիվիէն փողոց
եւ բոլոր դեղարանաց մէջ

ԼՈՒԾՈՂԻ ՄԱՔՐՈՂԱԿԱՆԸ
HUNYADI JANOS

Անմիջական, ապահով եւ դիւրին կերպով կ'ազդէ
Տիեզերահռչակ ճամբաւ

ԶԳՈՒՇԱՆԱԼ ԿԵՂԾԵՐԷՆ

Պահանջելու է հեռեւեալ անունը պարունակող պիտակով շիշեր

ANDREAS SAXLEHNER

Կը ծախուի գլխաւոր դեղավաճառներուն և դեղագործներուն քով։ 387

Օ ՏԸ ՔՕԼՕՆԵՐ, 20րդ ԴԱՐՈՒ

ՍԹԷԼԼԱ

Ճշմարտապէս շահեկան է Ներբողը ընել այն օ տը թուալէթին, որ Ձեր քմահաճոյքին, գնահատումին, դրամական կարողութեան համեմատ՝ կրնաք չէզը 16 ֆրանքնոցէն սկսեալ մինչեւ չէզը 5 ղրուշնոցի տեսակը գործածել։ Արդ, այն մաքուր որ առողջութեան, գեղեցկութեան ու մաքրութեան հոգ կը տանի, պէտք է լուրջ ուշադրութիւն մը դարձնէ այն առարկային, որ իր առօրեայ արդուզարդին կը ծառայէ, մինչեւ իսկ հոգածու գտնուելու է այն ջուրին համար, որով դէմքը ու ձեռքերը կը լուայ։ Հետեւաբար պէտք է մեծ հոգ տանիլ արդուզարդի համար գործածուած այն ալքոլային արտադրութեանց նկատմամբ, որոնք եթէ խնամով պատրաստուած չըլլան, մորթը կը մաշեցնեն։ Օ տը Գօլօներն այդ դասակարգին մէջ կը գտնուի։ Անոր 98%ը զուտ և պարզ ամենազէջ տեսակէ ալքոլներով պատրաստուած է, որ մորթին կը վնասէ անդարմանելի կերպով։ Այս Օ տը Գօլօներն ոչ միայն անվնաս է, այլ և այնքան անվիճելի փափկութիւն մը կուտայ մորթին և զայն երկար ատեն հոտաւէտ կը պահէ որ ամէն մարդ պիտի ստիպուի միւս արդուզարդի ջուրերը և անուշահոտութիւնները թողուլ և այս Օ տը Գօլօներն միայն գործածել որ հրաշալիք մըն է իր տեսակին մէջ։

Կը ծախուի, Բերա, Պօն Մարշէի. Բիւքմալիոնի և Պոլիս Սուլթան Համամ, Ահմէտ Ֆարուքիի վաճառատանց մէջ։

705 — 12—12

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻՋՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կը պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընողը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշուի, շնչափողերը կը խծլան, և կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍ ԲԻԲԻ ՍԻԿԱՐԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կը բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս դեղը։ Բարիզի և եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻԲ կը գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կը ծախուի Բարիզ Սէն Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 497

ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԵԱՆ
ԱՄԷՆԷՆ ԱԶԴՈՒ ԴԱՐՄԱՆԸ

Երիտասարդական զեղխութիւններէ առաջ եկած ջերմամիզութիւնն ու ամէն կարգի հոսումները եթէ անխնամ ձգուելով չի դարմանուին, սոսկալի հետեւութիւններ կ'ունենան և մինչեւ իսկ որդեծնութենէ կը զրկեն մարդ։ Թէ նոր սկսած և թէ հինցած ՋԵՐՄԱՄԻՋՈՒԹԻՒՆՆ անվնաս կերպով ու հիմնապէս բուժելու համար ՍԱՆԹԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ անուամբ դեղ մը հնարուած է որ բնաւ ստամոքսը չխանգարելով կարճ ժամանակի մէջ կատարելապէս կ'անհետացնէ հիւանդութիւնը, առանց հետք մը ձգելու։

Ջերմամիզութեան համար թէեւ շատ մը դեղեր կան, բայց անոնք ստամոքսը խանգարելէ և միզանցքն ու ամորձիքները ուռեցնելէ և հիւանդն յուսահատեցնելէ ուրիշ բանի չեն ծառայեր. մինչդեռ ՍԱՆԴԱԼ ՍԱԼՕԼԷ ԷՄՄՐԻ բոլորովին զերծ է այս անտեղութիւններէն։ Հետեւաբար անոնք որ այս կարգի ծածուկ հիւանդութեանց ենթակայ են ու չեն փութար այս գիտական մեթոտով պատրաստուած դեղը գնել, պարապ տեղը ժամավաճառ կ'ըլլան և ուղղակի կը փճացնեն իրենց առողջութիւնը։

Սանդալ Սալօլէ Էմմրին կը ծախուի մայրաքաղաքիս և գաւառներու մեծ դեղարաններն ու դեղի մթերանոցները։ Զգուշացէք անուններու նմանութենէն. ԷՄՄՐԻ անունը փնտռեցէք։

661 — 33—52

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
ՔԹՈՒԷՆ Ծ. ՊԷՋՄԱՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Վոյվոտա փողոց՝
Մաւրի խան, Թ. 2

Վերոյիշեալ դրամատունը ամէն տեսակ վաճառականական ու պանքայի գործառնութիւններ կ'ընէ։

Արժէթուղթեր աւանդ առնելով փոխատուութիւն։— Գաւառները և արտասահման ղրկուելիք գումարներու գանձում և առաքում։— Կտրօններու գնչ, չէքեր՝ բովանդակ Թուրքիոյ և Եւրոպայի համար։—Այս դրամատան մէջ՝ ամսական 20-100 ղրշ. վճարելով կարելի է գնել՝ Օսմանեան և Հելլենական երկաթուղիի պարտաթուղթեր, Եգիպտական Քրէտի Ֆօնսիէ, Վիլլ տը Բարի, Վիլլ տը Պրիւքսէլ, Բանամա, Վիլլ տը Բարիի քաղաքային թուղթեր, եւայլն, եւայլն։

ԹԻ ԿՐԷՇԱՄ
ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. Ի ԼՈՆՏՈՆ

Ընկերութեան դրամագլուխը 31 դեկտ. 1898ին
162, 924, 140 ֆրանք

Տարեկան եկամուտ, ապահովագրութիւններ և այլն՝ 31 դեկտեմբեր 1898ին
29, 765, 473 ֆրանք

Ընկերութեան հաստատութեան թուականէն՝ այսինքն 1848էն ի վեր, ապահովագրեալներու եղած վճարումներ, կենսաթոշակ, ևն.
362, 858, 507 ֆրանք

1898 տարուան մէջ ընկերութիւնը 6619 թօլիսներ տուած է որոնք 58,680,000 ֆրանքի դրամագլուխ մը կը ներկայացնեն։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել ընդհանուր գործակալներուն՝ Գ. Գ. ԷՏՈՒԸՐՍ ԵՒ ՈՐԴԻ. Պոլիս, Մէյտանճըք փողոց. Ալալէմճի խան։

Միջնորդներուն լաւ վարձատրութիւն պիտի ըլլայ։

Փոխ-գործակալութիւն, Ղալաթիա, Մէյմէնէթլի խան։

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.
ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերփուլ և Պոլսոյ միջեւ բեռնակիր շոգենաւ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Վիքթօրիան	10500	Ֆլավիան	3500
Ռօմէնեան	10500	[illegible]	3500
Բէլգրիան	10500	[illegible]	3000
Լանքասդրիան	9000	[illegible]	2500
[illegible]	9000	[illegible]	2500
Գօլօմպիան	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8000	Լէյթան	2000
[illegible]	3700	Մինէօ	900
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	Լէյկօն	800
[illegible]	3500		

Ամբողջ ապրանքներ կը բեռնուին [illegible] 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՕՆՏԷՆ

Ղալաթիա, քարափին վրայ
600 — [illegible]

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տէր Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ եւ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Տանեհի զարեչրատան վրայի յարկը, ճիշդ Զրպուճեանց դէմը)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատատեկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնէ. ցաւով դիմելու եւ բուժուած վերադառնալու պայմանաւ։

Նորաձեւ եղանակաւ, ոսկի, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստուին, յար և նման բնականին, դէմքի ձեւաւորութիւն բուն ատրիի, ծամողութիւն եւ ազատ արտասանութիւն [illegible]

Բերնի հիւանդութիւնց կատարելապէս կը բուժուին [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] պայմաններաւ [illegible] առանց ցաւի [illegible]։

Տ. Դ. [illegible] (մինչեւ կէս օր) [illegible] (մինչեւ կէս գիշեր) [illegible]։

Տանօք.—[illegible] ՁՈՒՆԻՆԻ!! 197

1900ի ԲԱՐԻԶԻ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՐՈՒԵՍՏԱՀԱՆԴԷՍ

ՊԱՐԶՈՒԹԻՒՆ — ԹԵԹԵՒՈՒԹԻՒՆ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆ, ԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՇԽԱՐՀԱՀՌՉԱԿ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

ՆԻՒ—ՀՈՄ

Ստացած է մեծ մրցանակը և Արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած են։ Այս մեքենաները ամէն կերպով միւս տեսակներէն գերազանց են։ Մեքենաներու գործածութեան կերպերը ձրի կ'ուսուցուին և նորոգութիւնները ձրի կը կատարուին։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ Ց. Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ ՈՐԴԻՔ

ԸՆԴՀ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ—Պոլիս. Պահճէգաբու, Համիտիյէ ճատտէսի թիւ 7

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ.—Իզմիտ, Սիլիվրիի, Աֆիոն-Գարահիսարի ևն.ի մէջ։ 575

NÉVRALGIES Անգար, Ստամոքսի կծկում, Անարիւնութիւն և բոլոր ջղային հիւանդութիւնները մէկ ժամուան մէջ կը բուժուին շնորհիւ Տոքթէօր CRONIERի

ՀԱԿԱՋՂԱՑԱՒԱՑԻՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐՈՒՆ

Տուփը 3 ֆրանք, ճամբու ծախք չառնուիր Paris, դեղարան Robriquet, Monnaie փողոց թիւ 23։ Կը ծախուի նաև բոլոր դեղարաններու մէջ։

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընթացք Հըլի, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Ալպանօ	1069	Դօմօ	1497	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Բօզարիօ	186
Ալէրթօ	3607	Դօնկօ	2906	Կրօտնօ	1695	Մարէնկօ	2273	Սաֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Դարօ	895	Հէրօ	775	Մարդէլլօ	3709	Սէրիօ	1735
[illegible]	2377	Ֆլաօ	4311	Հօրալկօ	1581	Միրթօ	3557	Սիլվիօ	1193
[illegible]	1822	[illegible]	937	Հէնրու	3720	Միլօ	1057	Սէկօ	1200
Բօրօսինօ	1264	[illegible]	3383	Հօրաքիօ	3600	Մօնթէկելլօ	1735	[illegible]	1327
Գրադօ	1076	[illegible]	1713	Հումպէր	595	Մուրիլլօ	2419	Թ. Ուիլսըն	1548
[illegible]	341	[illegible]	504	Իթալօ	3354	Նէրօ	1083	Թօրիօ	3327
[illegible]	4431	Իտրօ	3484	Իվանհօ	5540	Օթէլլօ	4100	[illegible]	1470
[illegible]	1671	[illegible]	1520	[illegible]	1080	Օնէկօ	4036	[illegible]	487
[illegible]	1837	[illegible]	1541	[illegible]	1053	Օրլանտօ	1535	[illegible]	3429
[illegible]	1244	[illegible]	954	[illegible]	2507	[illegible]	1827	[illegible]	1914
Դագօ	1094	[illegible]	1828	[illegible]	1703	Բօլօ	510	Ճօյէ	1289
[illegible]	2729	[illegible]	849	Լէօ	1058	[illegible]	3329	[illegible]	2296
Դէլլօ	1834	[illegible]	4582	Լէբանօ	2372	[illegible]	1683	[illegible]	1850
Դիօ	3697	Կալիկօ	2060	Լիվօրնօ	1643	Բօլլօ	1613	[illegible]	1200
Դօլօրօսօ	4235	Կարտօ	1243	Լօրէնզօ	3191	Բօմէօ	1789		

Իսկօ չոգենաւը, Նաւարկեա Եէյց, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հօս հասաւ։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՇԻԼՏ ԵՒ ԸՆԿ

Թիւ 22—24. [illegible] խան. Ղալաթիա 377

COMP. RUSSE
NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճամբորդական երթեւեկութիւն

Կ.	24/7	Օտեսա ժամը 4ին [illegible]
Պ.	25 8	Իզմիր, Բիրէ, [illegible] 10ին [illegible]
»	26 9	Օտեսա ժամը 10ին [illegible]
»	26 9	[illegible]
Ուր.	27 10	[illegible]

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԵՒ ՀԱՒՐԻ

Ն. ՓԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՈԳԵՆԱՒԸ

Մայիս 7ին Մինկրէլի, Մարսիլիայէն։
» 13ին Անադոլի, Անտալ [illegible]
Պելճիքական Լիէժ շոգենաւը, Անվերսէն հօս կը սպասուի մայիս 14ին։

ՓՈԽԱԴՐԱԿԱՆ

Մայիս 8ին Մինկրէլի. Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում։
» 14ին Անադոլի. ուղ. Մարսիլիա։

[illegible] Բարիզ [illegible]
Առաջին կարգ 245 ֆրանք. Երկրորդ [illegible] ֆրանք. [illegible] համար դիմել Գալաթիայի [illegible]
[illegible] 516 [illegible]

ՔԻՒՆԱՐՏ CUNARD
ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

[illegible] Լիվերփուլ և [illegible]

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
Իվէրնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սաքսոնիա	18900	Քաթալոնիա	4841
Լուքանիա	12952	Վէրիա	3229
Քամբանիա	12950	Բավիա	2945
Ուլթոնիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Սիբրիա	2935
Էթրուրիա	8120	Սամարիա	3558
Սերվիա	7392	Ալէբբօ	2181
Ալբանիա	7369	Շէրպուրկ	1614

Դիմել առ ՃՕԼԻ և ՍԻՒԿԸՐ
Joly et Seager
[illegible] խան, Թիւ 6, 7, 8, [illegible]

ՖԼՕՍ
ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անուանք	Թօնօ	Անուանք	Թօնօ
[illegible]	3000	[illegible]	150
[illegible]	3000	[illegible]	150
[illegible]	3000	[illegible]	150
[illegible]	3000	[illegible]	1250
[illegible]	3000	[illegible]	2000
[illegible]	3000	[illegible]	1500
[illegible]	2500	[illegible]	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՃԻՕՐ և ԸՆԿ
[illegible] խան
ՃԻՕՐ ՄՕՍ ԵՒ ԸՆԿ.
104 — 21. [illegible]

[illegible] ՇԱՐԼԸ ՌՕՄԱՆԵԱՆ

— 6 —

ԳՐԱԴԱՏԱԿԱՆ

14 «Աչքերով կը ծիծաղի» 31. il me sourit des yeux. Իւծ կը ժպտի իր աչքերով Ծիծաղիլ է rire.

15. Institutrice, փոխ առ փոխ թարգմանուած է «վարժուհի» 36 38, 73, 74 175 281, 304. «ուսուցչուհի», 180, 305։ Մինչդեռ ըստ Լիթրէի և Տարմրսթէթէրի, կը նշանակէ. Personne chargée de donner l'éducation et de l'instruction à un ou plusieurs enfants. ուստի հարկ էր թարգմանել դաստիարակուհի ինչպէս արդէն թարգմանուած է 35, 38 304 306

16 «Մարդ» 38 157 220, 227.— homme. Հոս՝ չափահաս (մեծցած մարդ)։ Համմ. «Չափահաս մը», 273։

17. «(Լօղիկը կոճկուած է) մինչեւ բուշը», 45 (տես նաեւ 255) jusqu'au menton.— Թուշ է այս, տճկ. եանազ ֆր. la joue, իսկ menton է դունչ, կզակ, ծնօտ, տճկ. չենէ։ Տարակոյս չի կայ թէ բուշ և դունչ շփոթուած են, ըստ որում menton բառն 88րդ էջին մէջ երկու տեղ դունչ թարգմանուած է։

18. «Նժար մը», 41. une balance.— կշիռ մը, իսկ նժար է plateau կամ bassin (d'une balance).

19. «Դարան», 43 la commode.— զգեստարան (ամկ պըրօ) իսկ դարան (որ և պահարան) է une armoire տճկ. տօլապ։

20 «Արթուն աչքեր» 43 99. les yeux vifs. — վառվռուն աչքեր. les yeux intelligents.—խորաթափանց սրատես կորովաբիր աչքեր։

21 «Ձիու թամբ» 43 les harnais des chevaux. — Harnais կը նշանակէ սապազեն (տճկ թագըմ) և ոչ թէ թամբ. տճկ. էյէր, ֆր. selle։

22 «Պզտիկ», 43, 91 163, 226. petit. — փոքրահասակ, կարճահասակ։ — Համմ. «կարճահասակ», 69 308

23 «Փոք մը փայտ» 40 une brassée de bois. — Գիրկ մը, գրկաչափ մը փայտ։ Գոգ է sein։

24. «Ներողութիւն», 46. la clémence, որ հոս թարգմանելի էր բարեգթութիւն, անյիշաչարութիւն։

25 «Ժամանակացոյց», 51 le programme de la leçon.— Դասացոյց, դասացուցակ (դասախօսելի առարկաներու յայտագիր)։

26. «Ժպտուն», 52, 114. riant, rieux. — գեղածիծաղ, ծիծաղկոտ, ծիծաղադէմ։

27. «Տետրակ», 61. album. — Որով հետեւ հոս խնդիրը նամականիշներու (album de timbres) վրայ է, պէտք էր թարգմանել դրոշմատետր (փոխ նամականիշատետր) ինչպէս album de photographies կը թարգմանուի նկարատետր (փոխ լուսանկարատետր)։ Նորայր Բիւզանդացիի կը պարտինք տետրակ նորակերտ բառը, որ սակայն պաշտօնապէս գործածուած է 69 դ էջին մէջ. «Ծաղրանկարի տետրակ» album de caricatures.

28 «Քաղաքային պահակ» 66. «Թաղային պահակ». 226 le garde municipal.— Քաղաքապետական (կամ թաղապետական) պահակ (տճկ. պէլէտիյէ չավուշ), իսկ քաղաքային է civil, ինչպէս կ'ըսուի քաղաքային դատական (հոգուոր [illegible]), tribunal civil, քաղաքային դատավարութիւն (ուսումնական [illegible]) procédure civile, քաղաքային օրինագիրք (code civil, [illegible]). Mariage civil, քաղաքային ամուսնութիւն։ Année civile (որ և commune). քաղաքային տարի (365 օր) Ա. civil բառին [illegible]) Politique, քաղաքական (քաղաքագիտական) Les sciences politiques, քաղաքական գիտութիւններ (ուսումի բօլիթիգիյէ). Le monde politique, քաղաքական աշխարհ (բօլիթիգա [illegible]). Les droits civils et politiques, քաղաքային ու քաղաքական իրաւունքներ. բ) criminel (pénal, correctionnel), code d'instruction criminelle, պատժական դատավարութեան օրինագիրք (ուսուլի մուհաքէմէի ճէզա [illegible]) code pénal, պատժական օրէնսգիրք ([illegible]). գ) Militaire, զինուորական. Les autorités militaires, զինուորական իշխանութիւններ architecture militaire, զինուորական ճարտարապետութիւն դ) Religieux, կրօնային, կրօնական. la cérémonie réligieuse, կրօնական արարողութիւն. le mariage religieux, կրօնային ամուսնութիւն ե) Astronomique, աստղագիտական. année astronomique (որ և solaire tropique կամ equinoxiale, աստղագիտական տարի (365 օր, 5 ժամ 48 վայրկեան և 50 երկվայրկեան)։ Միեւնոյն քաղաքային բառը 224րդ և 228րդ էջերուն մէջ գործածուած է իբր թարգմանութիւն civiqueի (valeur civique, քաղաքային [illegible]). զոր պէտք էր թարգմանել քաղաքացիական. Devoirs, droits civiques, քաղաքացիական պարտքեր, իրաւունքներ. Instruction morale et civique, բարոյական և քաղաքացիական [illegible]։

29. «Ճերմակ դէմքով», 77. au teint blanc.— Սպիտակամորթ։

30 «Շաքարեղէնի տուփ մը», 79. un cornet de bonbons.— շաքարահատներու թղթագալար մը։

31 «Տարօրինակ», 81 inqualifiable. — անորակելի, իսկ տարօրինակ է étrange.

32 «Ցասոտ աչքեր» 81 des yeux courroucés.— Բարկացոտ աչքեր։

33. «Որոշիչ խօսք» 83. parole décisive.— վճռական խօսք

34 «Ցաւ» 83 malaise.— անհանգստութիւն —Համմ. «Նեղութիւն» 258։

35 «Թխագոյն գլխին վրայ», 85. au-dessus de la tête brune.— Թխահեր գլխուն վրայ. Համմ. «Թխահեր գլուխ», 47։

36. «Կը զրպարտէի զինքը», 86 je l'accusais. — կը մեղադրէի (կ'ամբաստանէի) զինքը։

37 «Հաստ ու կարճ» 88 trapu. — յոյր (գէր) ու կարճ։

38. «Կոշտ ձայն» 88. voix rude. — անհաճոյ (անախորժ, բիրտ) ձայն Համմ. «Բիրտ գգուանքներ», 94 rudes caresses.

39 «Գիրը անմաքուր է», 81 l'écriture est négligée.— գիրն անխնամ է։

40 «Կոպիտ ձեռքերը», 88 ses mains grosses.— Իր կոշտ կամ խոշոր ձեռքերը — Համեմատէ՝ էջ 112, ուր grosse tête rasée, թ թարգմանուած է խոշոր գլուխ. այսինքն՝ խոշոր ու կոնտ (գերծուած) գլուխ։

41. «Վստահացնել», 88 assurer.— հաւաստել, ապահովել։

42 «Ձեռ», 92 286. geste. — շարժում, շարժուձեւ։

43. «Կորիւն», 93. lionceau.— առիւծակ բիւն։

44. «Լաւ դաստիարակուած», 95. bien élevé.— Լաւագոյն էր թարգմանել՝ բարեկիրթ։

45 «Արբած», 95. gris, կը նշանակէ, ո՛չ թէ արբած, այլ գինեզուարթ (կէս գինով, տճկ. չագըր քէյֆ)։ Իսկ արբած կամ գինով է ivre, և գինեմոլ կամ արբեցող ivrogne.

46. «Ծ.» 99. anse, որ է ծովախորշիկ փոքր ծովախորշ. baie է խորշ կամ ծովախորշ Il y a plusieurs anses dans cette baie. իսկ golfe է ծոց կամ ծովածոց։

47 «Նուաղկոտ աչքեր», 99. des yeux mélancoliques. — Մելամաղձիկ աչքեր։

48. «Ֆրանթին անգոսնեց զայն», 100. Franti s'en est moqué. այսինքն՝ Ֆրանթի ծաղրեց զայն։ Իսկ անգոսնել է mépriser, ne faire aucun cas de.

49. «Ց դիտմունքել», 100. faire réprimander.— կշտամբել տալ, սաստել տալ։

50 «Այնքան հպարտ է, որ...» 103. il est si orgueilleux que...— այսինքն՝ այնքան մեծամիտ (գոռոզ) է որ...— Համմ. «Ամբարտաւանութիւն եկեր է վրան», 182. il est devenu orgeilleux.

(Շարունակելի)